

Verslag van de openbare middagvergadering van de raadscommissie Stad en Ruimte, gehouden op 26 oktober 2017 in de raadzaal te Utrecht.

Aanwezig: De voorzitter, mw. G. Bouazani, de wethouder, dhr. P. Jansen, de wethouder, dhr. K. Geldof, de wethouder, dhr. V. Everhardt, de leden, dhr. B. Isik (PvdA), mw. B. Paardekooper (GroenLinks), dhr. P. Zwanenberg (GroenLinks), mw. M. Bollen (GroenLinks), dhr. T. Weistra (GroenLinks), dhr. M. Sienot (D66), mw. S. Schilderman (D66), dhr. J. Schreuder (D66), dhr. M. Koning (D66), dhr. L. Roodenburg (D66), mw. M. Manders (PvdA), dhr. M. van Heuven (PvdD), mw. R. Freytag (Student & Starter), dhr. T. Homan (Student & Starter), mw. J. Uringa (ChristenUnie), mw. A. Sasbrink (PvdD), mw. A. Knip (D66), dhr. M. Eggermont (SP), dhr. G. te Hoonte (VVD), dhr. D. Gilissen (VVD), dhr. T. Schipper (SP), dhr. B-J. Brussaard (CDA), mw. W. Bredewold (Stadsbelang Utrecht), dhr. A. van Schie (VVD), dhr. S. van Waveren (CDA), dhr. C. Bos (Stadsbelang Utrecht), de commissiegriffier mw. M. Leenders. Voorts aanwezig enkele medewerkers.

Afwezig: Er zijn geen afwezigen gemeld.

Verslag: Mw. I.B. Koren

INHOUD VAN DIT VERSLAG	pagina
1. Opening en mededelingen	22
4. Programmabegroting 2018	22

1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering om 14.00 uur en heet iedereen van harte welkom.

4. Programmabegroting 2018

**Stationsgebied
Vastgoed
Stedelijke Ontwikkeling inclusief Leidsche Rijn
Monumenten
Openbare Ruimte en Groen**

De heer Isik (PvdA) dankt het college en de ambtelijke ondersteuning voor de begroting. De PvdA wil graag goede en betaalbare woningen voor iedereen. Met het vaststellen van de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2016 is gekozen voor de groei van de stad. De fractie constateert dat de stad dichtslibt. Maatregelen om de gevolgen van de verdichting van de stad aan te pakken, blijven achter. Kan het college een raadsbrief sturen met daarin hoe met de gevolgen van de verdichting omgegaan wordt? Verder blijft het aantal sociale huurwoningen achter. Hoe wil het college ervoor zorgen dat de stad voor iedereen is? In 2018 worden er 3400 nieuwe woningen gebouwd. 400 woningen hiervan, zijn sociale huurwoningen. Dit is nog geen 12% terwijl het college bij de voorjaarsnota beloofde dat 35% van de nieuwe woningen een sociale huurwoning zou zijn. Verder wil de PvdA-fractie dat corporatiewoningen zo snel mogelijk worden geïsoleerd. Is het college bereid te kijken of in versneld tempo geïsoleerd kan worden? Vervolgens is altijd discussie gaande over het uitvoeren van renovatie in bewoonde staat. Kan het college toezeggen dat er een notitie wordt gestuurd naar de commissie om te kijken hoe dit probleem opgelost kan worden? De PvdA hoopt samen met de SP te kijken of hierover een expertmeeting georganiseerd kan worden. De partij constateert dat het met de studentenhuusvesting goed gaat. Ook is veel aandacht nodig voor ouderenhuisvesting. Kan het college hier in de verdere planvorming aandacht aan geven? Met betrekking tot Leidsche Rijn merkt de fractie op dat cultuur er al vier jaar bekaaid af komt. Beloftes aan bewoners worden niet nagekomen en in maart werd de commissie geïnformeerd over dat boerderij Rood Noot zou worden verkocht, waardoor het theatergezelschap haar vaste locatie verliest. Kort geleden werd bekend dat de cultuurtrekker van formaat een voorziening wordt voor programmamakers. Er mist alleen nog een duidelijke visie voor het gebouw. Vorige week werd de invulling van het Muziekplein bekend. Het wordt een plek voor zzp'ers en startende ondernemers terwijl cocreatie en een maatschappelijke functie was beloofd. Kan de wethouder een stand van zaken ten aanzien van cultuur als geheel toesturen? Graag leest de PvdA daarin welke visie dit college heeft op cultuur in Leidsche Rijn en hoe bewoners bij het Muziekplein en de cultuurtrekker worden betrokken.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) zegt dat Stadsbelang Utrecht ook verbaasd was dat RAUM de culturele trekker is van Leidsche Rijn. Is de PvdA het ermee eens dat dit plan van tafel moet en dat bij de burgers te rade moet worden gegaan om erachter te komen wat zij onder cultuur verstaan.

De heer Işik (PvdA) zegt dat de PvdA alleen vraagt de beloftes na te komen.

De heer Roodenburg (D66) heeft een vraag over het Muziekplein. Zei de heer Işik nu dat hier geen sprake is van cocreatie? Met ondernemers kan toch ook prima samen gecreëerd worden?

De heer Işik (PvdA) merkt op dat cocreatie en een maatschappelijke functie was beloofd.

De heer Roodenburg (D66) zegt dat het een goed voorbeeld is van een maatschappelijke functie. Zzp'ers zijn ook een maatschappelijke functie. Daarnaast wordt gezocht naar horeca en komt er een kinderdagverblijf.

De heer Işik (PvdA) zegt dat horeca een commerciële activiteit is. Zzp'ers kunnen deels een maatschappelijke functie zijn. Het hangt af van wat gedaan wordt.

De heer Roodenburg (D66) is benieuwd wat de PvdA er dan graag gezien had.

De heer Işik (PvdA) stelt voor de reactie van het college af te wachten.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) merkt op dat het een bedrijfsverzamelgebouw is. Er is niets maatschappelijks aan.

Mevrouw Manders (PvdA) geeft aan dat zij ingaat op de onderwerpen openbare ruimte en groen. Uit de raadaudit die recent is uitgevoerd blijkt dat het goed gaat met de openbare ruimte en het groen. Een compliment voor de wethouder. Er zijn echter ook nog wat aandachtspunten. Ten eerste de verdeling van groen over de wijken. Het college geeft aan dat vanuit het Meerjaren Groenprogramma de investering in groenarme wijken wordt gekoppeld aan bewonersinitiatieven. Welke activiteiten gaat de gemeente concreet ondernemen met bewoners, welke rol de gemeente hierin gaat spelen en worden ook bedrijven betrokken? Dan de kwaliteit van het groen. De fractie maakt zich grote zorgen over de kwaliteit van het groen met name in dichtbevolkte wijken. Hoe gaat het college ervoor zorgen dat de kwaliteit van het groen hoog blijft ondanks de groei van de stad? Welke maatregelen worden getroffen om mensen in dichtbevolkte groenarme wijken te kunnen laten genieten van groen? Vervolgens het afvalbeleid. De gemeente heeft aangegeven het inzamelen van restafval via de ondergrondse containers te gaan vertragen na kritiek van bewoners. Wat betekent dit voor de invoering van het scheiden van papier, gft, plastic en blik in wijken waar dit nog niet is ingevoerd? Loopt dit daardoor vertraging op en gaat het college deze tijd gebruiken om het nieuwe inzamelen te herzien en een doelgroep- en wijkgerichte aanpak te ontwikkelen waar de PvdA-fractie al enkele tijd om vraagt? En heeft het ook nog een effect op de duurzaamheidsambitie? Graag een reactie. Tot slot de extra banen in de openbare ruimte. Bij de voorjaarsnotabehandeling heeft de raad hier een motie over aangenomen. Hoe staat het met de uitvoering van die motie?

De heer Koning (D66) gaat in op het onderwerp stationsgebied. D66 is blij dat 'actuele ontwikkelingen geen aanleiding geven de grondexploitatie en het risicoprofiel bij te stellen ten opzichte van de recent gemelde stand in het MPSO 2017'. Dit is een mooi gegeven. Het is jammer dat de realisatie van De Uithoflijn een paar maanden vertraging oploopt. Dan het oosten van het station. Hier gebeurt heel veel. Voor voorbijgangers is het soms moeilijk om zich een voorstelling te maken van hoe een en ander eruit komt te zien. Kan de wethouder aangeven hoe hiermee omgegaan wordt in de praktijk? Verder zijn eerder vragen gesteld over de looproutes buiten om Tivoli langs. Het valt op dat de draaideur bij het poortgebouw bij Hoog Catharijne nogal klein is. Loopt Hoog Catharijne hier zelf ook tegenaan? Dan het westen van het spoor. Hier wordt volop gebouwd. Ook worden veel plannen gemaakt. Drie jaar geleden werd besloten tot het aanleggen van een grote parkeergarage. In de komende maanden wordt deze afgebouwd en verschijnt het nieuwe Jaarbeursplein. De tijdelijke situaties in gebieden zijn alleen best een uitdaging voor de toegankelijkheid voor mensen met een beperking. Graag blijvende aandacht daarvoor. Verder heeft de commissie een brief ontvangen van het college over de Daalstraat. Het niet uitvoeren van de al lang geplande woningbouw zou een grote min in de grondexploitatie opleveren. D66 vindt dit niet wenselijk en ziet de maatschappelijke waarde van nieuwe woningen in dit deel van het stationsgebied. Wil het college nieuwe woningen dan wel

graag zo duurzaam mogelijk ontwikkelen en daarbij optimaal gebruikmaken van gevelgroen en daken? Graag een toezegging. Vervolgens het onderwerp stedelijke ontwikkeling. Er is een onderbesteding op de lopende investeringen in de investeringsstrategie van de NRSU. Dit is niet fijn, want dit betekent dat projecten aan het doorschuiven zijn. Zijn er subsidieaanvragen ingediend die nu nog niet aan de eisen voldoen? Deze zouden geholpen kunnen worden. Niet doorschuiven, maar aanpakken. Kan het college toezeggen dat hier alles aan gedaan wordt? Vervolgens heeft D66 gelezen dat van een aantal parkeergarages in de binnenstad de komende jaren de erfpacht afloopt. Dat betekent dat er een natuurlijk moment komt voor de gemeente om de functie van die gebouwen en locaties te heroverwegen. De fractie noemt de Springweggarage en de Paardenveldgarage. Wat is het college van plan te gaan doen met deze twee locaties? Daarbij wil D66 dat de raad expliciet betrokken wordt in de besluitvorming daarover. Graag informatie over de mogelijkheden.

De heer Van Schie (VVD) stelt voor het college te vragen om binnen de kaders van het coalitieakkoord te blijven met betrekking tot het aantal parkeerplaatsen.

De heer Koning (D66) vervolgt zijn bijdrage. D66 wil graag dat er in de toekomst een laadpunt komt bij iedere autoparkeerplek die gebouwd wordt in nieuwe woonwijken. De drempel om een elektrische auto te kopen moet zo laag mogelijk worden. Is het college bereid om ervoor te zorgen dat ontwikkelaars dit tot de norm maken? De infrastructuur moet er zijn. Vervolgens is er al een stedelijk programma voor energie maar nog niet voor klimaatbestendig bouwen. D66 pleit voor een stedelijk programma klimaatadaptatie. Wil het college de commissie per brief informeren over wat ervoor nodig is om een stedelijk programma voor klimaatbestendig bouwen op te zetten? Dit is een budget neutrale vraag om een stedelijk programma voor klimaatbestendig bouwen op te zetten. Dit staat los van een rioolplan. Het gaat om een integrale aanpak met groene daken en het opvangen van water.

Mevrouw Schilderman (D66) merkt op dat over twee jaar het bestemmingsplan voor De Uithof vernieuwd moet worden. Een mooie kans om met de stad na te denken over het gebied. Is het college van plan om stadsgesprekken te gaan organiseren? En op welke wijze wil het college de gemeenteraad betrekken? De voortgang van de plaatsing van zonnepanelen op corporatiedaken lijkt nog erg langzaam te gaan. Welke acties gaat de wethouder ondernemen om dit zo snel mogelijk te realiseren? Dan de stijging van de prijzen in de koopsector. Die baren de fractie ernstig zorgen. D66 wil dan ook zo snel mogelijk bouwen om de druk te verlichten. Wat doet de wethouder om ervoor te zorgen dat hij plannen voor het bouwen van woningen zo snel mogelijk realiseert? Is de wethouder bereid om een indicator toe te voegen over de doorlooptijd van planvorming per gerealiseerde woning?

De heer Roodenburg (D66) gaat in op het onderwerp vastgoed. De afgelopen jaren heeft de gemeente veel vastgoed verkocht waar geen beleidsdoel voor was. D66 staat achter het verkopen van vastgoed zonder beleidsdoel, maar de laatste tijd zijn er in de stad veel initiatiefnemers die een ruimte nodig hebben maar die niet kunnen vinden. Bij de voorjaarsnota is hieromtrent de motie 'Dak op je initiatief' aangenomen en recent is hier een brief over gekomen, waarvoor dank. Er is een begin maar de brief stelt nog niet gerust. D66 trekt daarom aan de bel. D66 vraagt aandacht voor de vier pijlers van 'Dak op je initiatief'. De eerste pijler bestaat uit initiatiefnemers uit de creatieve industrie. De tweede pijler bestaat uit startende ondernemers die op zoek zijn naar betaalbare ruimten. De derde pijler zijn die initiatieven die niet permanent en niet voor de hele dag een ruimte zoeken en die voor het aanbod prima bij het Makelpunt terecht kunnen. De vierde pijler bestaat uit alle maatschappelijke en sociale initiatieven die een ruimte zoeken vaak in de buurt of in de wijk. De cijfers en een eerste inzicht in het functioneren van het Makelpunt zijn een goede basis, maar er is veel meer nodig. D66 wil specifiek inzicht in de mismatch tussen vraag en aanbod en de oorzaken hiervan en dit gaat verder dan alleen gemeentelijk vastgoed of matches via het Makelpunt. De partij ziet graag dat initiatiefnemers en vastgoedeigenaren hierbij betrokken worden. Verder dient het niet alleen een evaluatie te zijn. Er dient ook nagedacht te worden over mogelijke oplossingen. Eerst dient geanalyseerd te worden en daarna dient gekeken te worden wat de rol van de gemeente is. Verder kan een intern coördinatiepunt wellicht voor versnelling zorgen. Graag een reflectie van de wethouder hierop.

De heer Brussaard (CDA) vraagt waarom D66 er niet een beleidsdoelstelling van maakt.

De heer Roodenburg (D66) antwoordt dat dit onderdeel van de analyse is. Verder geeft hij aan dat D66 bereid is middelen ter beschikking te stellen.

De heer Zwanenberg (GroenLinks) zegt dat het GroenLinks bevreemdtd dat D66 de laatste motie van GroenLinks niet ondersteunde.

5 **De heer Te Hoonte** (VVD) vraagt of een en ander niet in eerste instantie door de markt opgelost moet worden.

10 **De heer Roodenburg** (D66) antwoordt bevestigend, maar geeft tegelijkertijd aan dat de gemeente er een rol in zou kunnen spelen. Tegen de heer Zwanenberg zegt hij dat de discussie in de fractie erover ging of een bepaalde club moet blijven of dat een bepaald pand moet blijven. Hij wil de heer Zwanenberg graag nog een keer inlichten over het feit dat D66 de motie van GroenLinks niet heeft gesteund. Vervolgens vraagt D66 hoe het staat met de voortgang van het verduurzamen van het eigen vastgoed. Onlangs is het rapport over het onderzoek naar de knelpunten in het programma Vastgoed ontvangen. Hier komt de fractie graag later op terug. Acht de wethouder aanpassingen in de
15 programmabegroting nodig naar aanleiding van het rapport? Als dit het geval is, dan kan dit niet wachten tot de voorjaarsnota. Dan het onderwerp stedelijke ontwikkeling Leidsche Rijn. Er wordt gestopt met de begraafplaats aan de Hamlaan. Jammer dat hier geen ondernemer voor gevonden kan worden. Was hier een aparte grondexploitatie voor en als deze wordt gesloten, hoeveel is er dan nog over? En als er geld over is, waar valt deze meevaller dan? Verder is het goed om te lezen in de
20 peilstok Grondexploitatie dat er geen wijzigingen worden verwacht. Toch gaat het veel beter met de woningbouw. Kan de wethouder aangeven dat de commissie bij de voorjaarsnota niet wordt geconfronteerd met een enorme plus? Dan de geluidswal Veldhuizen. Hoe staat het hiermee? Waarom is de reserve niet aangevuld? En wanneer is het geld nodig en hoe wil de wethouder dit dekken? Verder is het mooi dat er zonnepanelen op de geluidswal komen, maar wordt de geluidswal
25 ook klaargemaakt voor een fietspad of een brug in de toekomst, zoals nu staat ingetekend in het bestemmingsplan? Zo ja, moet hier dan niet rekening mee gehouden worden in de begroting? Tot slot zijn er gebouwen van een bepaalde aannemer waarvan in Eindhoven een dak is ingestort. Overal zijn nu onderzoeken. Lopen deze ook in Utrecht? En zo ja, gaat het dan om gemeentelijke panden of panden van anderen? Graag een reactie.

30 **Mevrouw Knip** (D66) gaat in op de onderwerpen erfgoed en monumenten. Er wordt alleen gesproken over duurzaam gebruik van cultuurhistorische waardevolle objecten, maar niet over het verduurzamen van monumenten. Is het werkelijk nog steeds geen aandachtspunt van de wethouder? Verder wordt met actief publieksbereik in samenwerking met maatschappelijke partners gewerkt aan draagvlak voor
35 het behoud en gebruik van erfgoed. Hier is D66 blij mee. Dan de cultuurhistorische waarde van Utrecht. 2018 is uitgeroepen tot het Europees Jaar van het Cultureel Erfgoed. Wat gaat Utrecht doen?

De heer Schreuder (D66) zegt dat de fractie voor bestaande bouw mogelijkheden ziet voor het organiseren van gezamenlijke inkoop van gevelgroen en groene daken bijvoorbeeld in de vorm van
40 een veiling waarbij ook kleine daken van minder dan 30m² mee moeten kunnen doen. Ziet de wethouder mogelijkheden om dit soort acties te organiseren? Bij de raadsaudit openbare ruimte en groen bleek in de buurtmonitor een sterke toename te zijn van het aantal inwoners dat vaker last heeft van rommel op straat en hondenpoep, vooral in Overvecht. In de programmabegroting staan alleen
45 geen specifieke acties om deze overlast terug te dringen. Heeft de wethouder plannen om de overlast aan te pakken? Vervolgens vindt D66 de leges voor het kappen van een dode boom in een eigen tuin groter dan 300m², aan de hoge kant. Er wordt nu altijd betaald voor ten minste vijf bomen, ook al wil iemand er maar een kappen. De wethouder stelde in zijn beantwoording op vragen van D66 voor, om een tarief van 125 euro te introduceren voor het kappen van maximaal vijf dode bomen. Wil de wethouder toezeggen dit tarief in te voeren?

50 **De heer Brussaard** (CDA) zegt dat het CDA eerder heeft benadrukt dat er voldoende woningen voor gezinnen moeten zijn in de stad. Zoals bekend, heeft het CDA de afgelopen periode de wensen van gezinnen onderzocht in Utrecht. Het onderzoek bevestigt de zorgen van het CDA over woonmogelijkheden voor gezinnen in de stad. 89% van de respondenten gaf aan dat zij een woning
55 met een tuin als huidige of toekomstige woonwens heeft. Slechts 7% kiest voor een appartement als gezinswoning. In de verdichtingswens van het college komt een eenzijdige focus op het bouwen van kleine appartementen als hoogste goed naar voren. Het CDA is het daar niet mee eens.

60 **De heer Roodenburg** (D66) vraagt of het CDA inzage heeft in wie er gereageerd hebben.

De heer Brussaard (CDA) antwoordt dat de fractie hier inzicht in heeft. Hij vervolgt zijn bijdrage. Gisteren heeft zijn collega gepleit voor een fonds Innovatieve woonzorgconcepten. Met dit fonds kunnen initiatieven worden ondersteund. Vervolgens gaat hij in op het fonds Funderingsherstel. Het CDA is ter ore gekomen dat er ook in Utrecht woningbezitters zijn die kampen met

5 funderingsproblemen en graag in aanmerking komen voor een lening uit het fonds. De gemeente moet dan wel aangesloten zijn bij het fonds. De CDA-fractie ziet graag dat Utrecht zich aansluit. Is de wethouder hiertoe bereid? Dan het onderwerp erfgoed. De straatlantaarns aan het Lucasbolwerk verkeren in een erbarmelijke staat. Dit doet afbreuk aan de monumentale omgeving. Kunnen deze straatlantaarns op termijn vervangen worden door historiserende lantaarns die passen bij het

10 Lucasbolwerk? Kan de wethouder hiermee aan de slag gaan? Tot slot zal in deze periode nog gesproken worden over middeldure huur en het onderzoek vastgoed. Het voelt wat vreemd aan om een klap te geven op de begroting terwijl er van alles aan de hand is bij de UVO.

De heer Van Waveren (CDA) gaat verder met het onderwerp openbare ruimte. Hij begint met de afvalinzameling en de ondergrondse containers. Hij dankt de wethouder voor de heldere brief die hij bij de voorjaarsnota had toegezegd met scenario's en mogelijke aanvullende maatregelen. Bij de zes aanvullende maatregelen heeft de wethouder ook dekkingsvoorstellen gedaan. Wat het CDA betreft, worden deze allemaal uitgevoerd. Graag de toezegging dat de wethouder dit ook van plan is. Dan een vraag over het onderzoek naar de opengezette containers in Overvecht. De fractie heeft niet kunnen

20 lezen wat de conclusie van de wethouder is ten aanzien van de containers en het experiment. Vervolgens de leges voor de marktplaatsen. Het college stelt voor een extra verhoging van tarieven door te voeren om een vermindering van het aantal staanplaatsen op de Vredenburgmarkt te compenseren. Nu zaten de marktondernemers niet te wachten op een verkleining van die markt. Zij krijgen nu alleen wel de rekening gepresenteerd. Dit vindt het CDA niet chic van de gemeente.

25 **De heer Roodenburg** (D66) merkt op dat er in Leidsche Rijn ook een weekmarkt komt. Is dit niet een manier om uiteindelijk kostendekkend uit te komen?

De heer Van Waveren (CDA) vraagt of de opdracht niet bij de marktorganisatie neergelegd kan worden om te kijken hoe het verlies van de Vredenburgmarkt gecompenseerd kan worden. Vervolgens sluit hij aan bij de opmerking van D66 over de leges voor dode bomen. Fijn dat hier een oplossing voor mogelijk blijkt. Graag de toezegging van de wethouder dat hij met een strekt ter vervanging komt. Tot slot de reserve Gezondheid ruimtelijke ontwikkelingen, pagina's 519 en 520 van de begroting. Deze reserve loopt stevig in de min vanaf 2019 naar bijna een miljoen. Wat gaat de wethouder voorstellen

35 om niet meer te doen in het programma om dit gat op te kunnen lossen? Of moet hier eigenlijk gewoon opgeplust worden en zo ja, waarom is dit dan nog niet gebeurd?

De heer Weistra (GroenLinks) ondersteunt de oproep van D66 om meer ruimte over te laten voor rafelranden bijvoorbeeld door de verkoopdrang nog wat verder te temperen. Dan het hoofdstuk vastgoed in de programmabegroting. Dit is een geruststellend, bijna saai hoofdstuk. De toon van de raadsbrief en het bijgaand rapport was alleen heel anders. Het voelt ongemakkelijk om een begroting vast te stellen als nog zoveel onzeker is. GroenLinks heeft daarom een aantal vragen hierover. Waarom wordt in de begroting nergens genoemd dat deze onzekerheden er zijn? De reserve Vastgoed lijkt tot 2021 jaarlijks te worden verhoogd, terwijl uit de brief blijkt dat er in 2019 tot 2021

45 tekorten zullen zijn die geëgaliseerd zullen moeten worden uit die reserve. Welke bewegingsruimte is er nog naar aanleiding van de bespreking van deze brief in de raad? Tot slot valt op dat gestreefd wordt naar een zeven voor klanttevredenheid. Van 2015 en 2016 is er echter nog geen cijfer. Gaat er gemeten worden over 2017 en 2018?

50 **Mevrouw Paardekooper** (GroenLinks) merkt op dat de fractie graag ziet dat klimaatbestendig bouwen en natuur inclusief bouwen standaard meegenomen worden in de tender. Graag een reactie van het college. Voorts wil de partij weten hoe het college ziet dat daken meer gebruikt kunnen worden voor het opwekken van duurzame energie en vergroening. Is het college bereid hierop terug te komen in de commissie? Dan de bomenbalans in het bestemmingsplan of liever gezegd de

55 groenbalans in het algemeen. Nu staat er in het bomenbeleid dat bomen die bij een bouwproject sneuvelen, bij voorkeur vervangen dienen te worden binnen hetzelfde project en als dit niet kan, in de buurt of wijk en als dat niet kan, in de rest van de stad. Bij bestemmingsplannen is alleen regelmatig te zien dat als de raad erom vraagt, er toch meer aanplant van bomen mogelijk is dan eerst in een bestemmingsplan was opgenomen. De indruk is, dat van tevoren niet genoeg gekeken wordt.

60 GroenLinks pleit daarom voor een 'comply or explain-constructie'. Hierbij compenseert de ontwikkelaar

in principe binnen het project maar waar dit niet gaat, legt hij uit waarom dit niet kon. Op deze manier wordt bewuster omgegaan met groen in een project. Graag een reactie van de wethouder.

De heer Van Heuven (Partij voor de Dieren) vraagt of GroenLinks vindt dat het compenseren van bomen verplicht moet worden in bouwplannen.

Mevrouw Paardekooper (GroenLinks) antwoordt dat dit in feite al beleid is. GroenLinks wil er iets meer druk op zodat een en ander al in het bestemmingsplan zelf gebeurt. Zij vervolgt haar bijdrage. Hetzelfde probleem als met bomen, is er met groen in het algemeen. GroenLinks ziet daarom graag eenzelfde soort constructie voor groen. Tot slot het rondje Singel. Momenteel wordt eraan gewerkt dat de Singel rondgevaaren kan worden. GroenLinks ziet op termijn graag dat ook een rondje Singel gelopen kan worden. Op dit moment zit er echter nog een kink in de kabel.

De heer Zwanenberg (GroenLinks) zegt dat GroenLinks vindt dat gebouwd moet worden naar behoefte. Dit betekent een grote inzet op de bouw van sociale woningen. De geplande nieuwbouw sociale bouw voor 2018 is minder dan 20%. Dit percentage moet omhoog, zowel in absolute zin als procentueel. Corporaties geven aan graag meer te willen bouwen. Een interessante optie voor hen is, naast reguliere nieuwbouw, het zogenaamde 'optoppen en uitbuiken' van bestaande flats in een wijk als Overvecht. Een struikelblok hierbij is vaak de meerwaardeafracht. Is de wethouder bereid om bij dit soort specifieke bouwplannen te kijken of hier een mouw aan te passen is?

De heer Schipper (SP) wil de vraag van de heer Zwanenberg over de meerwaardeafracht aanscherpen. Er zit immers een herijking van het grondbeleid aan te komen. Hij denkt dat het goed is om de vraag of het bestaande instrumentarium qua meerwaardeafracht nog wel voldoet in de huidige woningmarkt en of dat niet de bouw van de sociale huurwoningen in de weg zit, mee te nemen.

De heer Zwanenberg (GroenLinks) vervolgt zijn bijdrage en roept corporaties op te stoppen met de verkoop van sociale huurwoningen in populaire wijken. Verder komen er volgend jaar 18.000 extra studenten naar Utrecht. Daarnaast trekken onderwijsinstellingen ook steeds meer internationale studenten aan. GroenLinks vindt dat onderwijsinstellingen hun verantwoordelijkheid moeten gaan nemen op het gebied van studentenhuisvesting. Is het een idee om hun mee te nemen in het actieplan Studentenhuisvesting? Vervolgens is het misschien een goed idee om De Uithof meer te gaan ontwikkelen en te gaan benaderen als een normale woonwijk. Verder kwam afgelopen week in het nieuws dat er een groep is in Overvecht die graag een woningcorporatie wil starten maar dat Mitros, die eigenaar is van de woningen, marktconforme prijzen vraagt. Minister Blok heeft corporaties echter de mogelijkheid gegeven om kortingen te geven tot 50% op de marktprijs voor dergelijke initiatieven. Is de wethouder bereid om in gesprek te gaan met Mitros en ook met andere corporaties hierover? Vervolgens heeft GroenLinks bij de voorjaarsnota een motie ingediend die is aangenomen waarin werd opgeroepen om kluswoningen beschikbaar te stellen voor een mix van statushouders en 'gewone' Utrechters. Hoe staat het hiermee? En hoe gaat het college ervoor zorgen dat de productie van beschermde woonvormen omhooggaat? Dan de onderwerpen erfgoed en monumenten. GroenLinks sluit aan bij twee punten van D66 over verduurzaming van monumenten en het jaar van het cultureel erfgoed. Tot slot is de fractie verheugd dat wordt aangestuurd op bescherming van karakteristieke winkelpuizen. Gebeurt dit nu in de hele stad of alleen in een aantal wijken?

Mevrouw Bollen (GroenLinks) gaat in op de onderwerpen afval en stationsgebied. Met betrekking tot het onderwerp afval dankt zij de wethouder voor de brief die onlangs is ontvangen. Daarnaast heeft GroenLinks waardering voor de bewoners die zich zo inzetten met name in Tuinwijk, Vogelenbuurt en Wittevrouwen. Kan de wethouder goed in contact blijven met deze bewoners? In december 2020 loopt het contract af voor de verwerking van restafval bij de AVR. Kan de commissie tijdig betrokken worden bij de keuze die tegen die tijd gemaakt wordt? Kan de wethouder toezeggen dat hij de commissie actief betreft? En om een goede mening te kunnen vormen ziet GroenLinks graag een evaluatie van hoe een en ander tot nu toe is gegaan met de verwerking van restafval en samenwerking in AVU-verband. Ook graag een overzicht met mogelijkheden voor wat met het afval gedaan kan worden. Vervolgens heeft de fractie bij de voorjaarsnota aandacht gevraagd voor afvalloos werken in het stadskantoor. In september zou een pilot starten. Kan de wethouder wat informatie delen? Dan het onderwerp stationsgebied. GroenLinks is tevreden hoe een en ander loopt. Verder is bij de voorjaarsnota de evaluatie voor de plintenstrategie toegezegd. De fractie neemt aan dat die ontvangen zal worden. Met betrekking tot het ontwerp Catharijnesingel-Zuid vraagt de partij de bevestiging dat dit naar de commissie komt. Dan de planontwikkeling voor de Oude Daalstraat. Inmiddels is dit bekend

als Daalsepark. Het viel GroenLinks op dat er wel een heel letterlijke interpretatie is gemaakt van wat de bewoners willen. Daarnaast liggen de ideaalbeelden van de bewoners en het college erg ver uit elkaar. De partij vindt dat geen overhaaste beslissingen genomen moeten worden. Het college dient binnen de afgesproken financiële kaders een voorstel uit te werken met behoud van zoveel mogelijk groen als uitgangspunt. Op de hoek zou eventueel een smal gebouw kunnen komen dat de hoogte ingaat. Graag een reactie van de wethouder.

De heer Van Schie (VVD) zegt dat de VVD de roep om groen in het stationsgebied al lang steunt. De partij is ook bereid om boter bij de vis te doen. Is GroenLinks niet bereid om de portemonnee te trekken voor het Daalsepark?

Mevrouw Sasbrink (PvdD) denkt dat er niet meteen een prijskaartje aan gehangen moet worden. Het Daalsepark dient behouden te worden.

Mevrouw Bollen (GroenLinks) denkt dat het belangrijk is om nu een geluid te laten horen dat past binnen wat nu kan.

De heer Van Schie (VVD) merkt op dat er geen groen gerealiseerd kan worden zonder middelen.

De heer Koning (D66) zegt dat het een ingewikkelde puzzel is. Stel dat de woningen worden gebouwd, kan dat dan zo groen mogelijk? Graag een reactie. Verder vindt hij het interessant dat er een derde variant opgeworpen wordt. Hij is benieuwd hoe die vormgegeven moet worden. Consequentie is waarschijnlijk wel dat de hoogte ingegaan zal worden.

Mevrouw Bollen (GroenLinks) antwoordt dat het een zoektocht is.

De heer Schipper (SP) denkt dat nu beter duidelijkheid geboden kan worden.

Mevrouw Bollen (GroenLinks) zegt dat dit gebied het verdient om niet overhaast een besluit te nemen. Zij vervolgt haar bijdrage. Met betrekking tot de steegjes Vlaamse en Hollandse Toren merkt zij op dat daarover in de begroting niets staat. Komt hier nog informatie over? Tot slot deelt zij een tegenstrijdigheid. Reizigers worden aangespoord om via Hoog Catharijne de stad in te lopen. Vervolgens lopen deze reizigers in de avond en de vroege ochtend tegen gesloten hekken aan in het entreegebouw. GroenLinks mist hier de logica.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) zegt dat de fractie zich erg zorgen maakt over het meerjarenperspectief stedelijke ontwikkeling. De toename van het onderhanden werk dreigt in 2018 de kritische grens van 10% te overstijgen. Daarnaast hangt de gemeente een en ander boven het hoofd wat niet is meegenomen in de cijfers. Stadsbelang Utrecht noemt het wenkend perspectief van het provinciaal inpassingsplan kantoren. Als dit plan begin 2018 in ongewijzigde vorm wordt aangenomen, dan moet de opbrengst grondexploitatie Leidsche Rijn verlaagd worden met minimaal 12 miljoen euro. Daarnaast loopt er nog een hoger beroep waarvan de uitspraak verwacht kan worden op 5 december.

De heer Gilissen (VVD) vraagt wat Stadsbelang wil dat de gemeente gaat doen. De VVD stelt voor de uitspraak van het hoger beroep af te wachten.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) vindt dat aan risicobeheersing gedaan moet worden.

De heer Brussaard (CDA) vraagt wat de heer Bos dan concreet wil.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) waarschuwt voor mogelijke consequenties. Veel eerder had geprobeerd kunnen worden de risico's in te perken.

De heer Gilissen (VVD) stelt voor de uitspraak af te wachten.

De heer Eggermont (SP) begrijpt niet waarom de heer Bos een en ander niet eerder ter sprake heeft gebracht.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) antwoordt dat dit de plek is om hierover te spreken. De plek was niet bij de commissie financiën. Hij vervolgt zijn bijdrage met het onderwerp stationsgebied. Stadsbelang heeft voorwaardelijk ingestemd met het financiële plan The Healthy Urban Boost. De

randvoorwaarden staan wat de fractie betreft nog steeds. De reductie moet worden gerealiseerd en de economische vitaliteit van ondernemers mag onder invloed van het plan niet onder druk komen te staan. Verder moet er sprake zijn van begroting technische plussen en dient er zicht te zijn op financiële risico's. De voorliggende plannen voldoen echter aan geen van de voorwaarden. De fractie stelt daarom de volgende verbeterpunten voor:

1. De vaste grondprijzen vermeld in de grondprijzenbrief voor sociale huurwoningen en middenhuurwoningen in het stationsgebied, worden losgelaten.
2. Blokken worden inclusief sociale en middenhuur getenderd. Er worden geen minimale percentages aan gehangen, wel wensen.
3. Er worden duurzaamheidswensen opgenomen in tenders en geen duurzaamheidseisen.
4. Er worden geen afspraken gemaakt met woningcorporaties. De markt moet zijn werk doen.
5. De dure woningontwikkeling op het Lombokplein wordt geschrapt. Er wordt een plein van gemaakt zoals dit eerder is gepresenteerd in de initiële artist impression.
6. Er worden woningen gerealiseerd op de groenstrook die bewoners Daalsepark noemen.

Mevrouw Bredewold (Stadsbelang Utrecht) geeft aan dat de huidige woningvoorraad niet afgestemd is op alleenstaanden. Stadsbelang Utrecht vraagt vervolgens wanneer de woningmarktmonitor aan de commissie gepresenteerd wordt. Verder geven studentenorganisaties aan dat er een enorme behoefte is aan studentenhuysvesting. Op korte termijn moet de woningvoorraad aangepast worden om de mismatch op de Utrechtse woningmarkt aan te pakken. Hiervoor is een faciliterend splitsen en omzettingsbeleid nodig. Met betrekking tot kamerverhuur wil Stadsbelang wat meer flexibiliteit. De regel van maximaal twee kamerhuurders als voorwaarde dient opgerekt te worden naar drie kamerhuurders. Graag een reactie. Dan de onderwerpen monumenten en erfgoed. Stadsbelang Utrecht is positief over de manier waarop verschillende stichtingen en organisaties zich inzetten voor het bekend maken van Utrechtse monumenten. Maar wat doet de gemeente aan de historische beleving van mensen op straat? Wat wordt gedaan voor de wandelaar die door de straten van Utrecht dwaalt en op een kerk stuit? Vervolgens heeft de fractie via schriftelijke vragen het college gevraagd naar richtlijnen voor veiligheid in de openbare ruimte. De nota Onderhoud kapitaalgoederen geeft hier duidelijkheid over en ook de richtlijnen voor veiligheid zijn zeer duidelijk. Is het college van mening dat de openbare ruimte daadwerkelijk veilig en duidelijk is voor iedere gebruiker? Stadsbelang wijst op vijf verkeersborden per paal. Dit zorgt voor onveilige situaties. Is het college bekend met een aantal gevaarlijke situaties waar de openbare ruimte eigenlijk te vol is zoals op de Voorstraat? En welke initiatieven neemt het college voor het oplossen van dergelijke onveilige situaties?

De heer Te Hoonte (VVD) gaat in op Leidsche Rijn. Complimenten voor de stappen die de afgelopen jaren zijn gezet. De ontwikkeling van Leidsche Rijn is uit het slop getrokken en naar huidig inzicht zal bijna de hele planvoorraad woningbouw voor 2017 gerealiseerd worden. Dit komt neer op 1653 woningen. Bij Leidsche Rijn Centrum is echter vertraging ontstaan. Wat betekent dit voor de woningbouw in het gebied en de gebieden eromheen? Vervolgens vraagt de VVD aandacht voor de veiligheid in en rondom het bouwgebied. Het bouwgebied verplaatst zich namelijk naar het gebied tussen het al gebouwde gedeelte en het Amsterdam-Rijnkanaal. Hierdoor gaan bijna alle routes tussen de stad en Leidsche Rijn door dat bouwgebied heen. Dan het onderwerp wonen. Het belangrijkste is, dat moet worden blijven gebouwd voor alle doelgroepen. Ook dient te worden getransformeerd. De VVD maakt zich wat dat betreft wel over een aantal zaken zorgen. Een investeringsimpuls voor sociale woningbouw is bijvoorbeeld niet uitgegeven. Kan dit geld dan niet beter ingezet worden om doorstroming op gang te houden als er wel projecten zijn in de middenhuur? Graag een reactie. Verder zit er dip in de productie van woningen in 2018. Kunnen er geen kavels versneld aangeboden worden? Dan de onderwerpen openbare ruimte en groen. De VVD is tevreden met de slag die in het kwaliteitsniveau wordt gemaakt. De herinrichting van het Domplein is bijvoorbeeld een enorme verbetering. Verder is het belangrijk dat ook in de openbare ruimte wordt geïnvesteerd in gebieden die speciale aandacht verdienen zoals Overvecht en Kanaleneiland. De fractie merkt op dat er extra geld beschikbaar is voor het verhogen van de kwaliteit van de openbare ruimte en groen. De VVD maakt zich alleen wel zorgen over het effect dat grote kostenposten kunnen hebben. Kostenposten zoals de wal- en kluiswanden, de essentaksterfte en de torens. Kan de slag die nu gemaakt wordt wel volgehouden blijven worden? En is er al geld in zicht voor de Domsloot vanuit het nieuwe kabinet? Er komt nog een brief over de slimme openbare ruimte. Komt deze nog voor het slotdebat over de begroting? Tot slot de toiletten. De VVD wil extra toiletten in parken en op pleinen. De gemeente dient ook samen ondernemers te zorgen voor een netwerk van toegankelijke en makkelijk vindbare toiletten in winkelcentra. Hierover zijn al schriftelijke vragen beantwoord. Kan de

wethouder aangeven wat dit betekent voor de begroting? Kunnen de ideeën die in de beantwoording staan allemaal gerealiseerd worden binnen de huidige begroting?

De heer Roodenburg (D66) vraagt of de VVD er geen vertrouwen in heeft dat ervoor de verschillende posten voldoende is opgenomen in de programmabegroting. Verder zegt de VVD niets over de geluidswal.

De heer Te Hoonte (VVD) zegt dat de VVD ook vindt dat er geld moet zijn voor de geluidswal. Verder wordt er geld gereserveerd voor een aantal van de projecten. Er zijn echter ook projecten waarvoor er iedere keer weer tegenvallers zijn. Is er voldoende ruimte om te reserveren voor deze projecten? Dan de dode bomen. De fractie vraagt zich af of een dode boom in een tuin niet gewoon gekapt moet kunnen worden zonder enige vorm van leges. Vervolgens het onderwerp vastgoed. Er is een aanvullende brief gekomen over de portefeuille Vastgoed. Het lijkt erop alsof deze meerdere programma's raakt. Dit roept wat vragen op. Zo wordt niet direct aansluiting gezien tussen de bedragen in de brief en het programma vastgoed. Van de wethouder hoort hij graag hoe de brief gelezen moet worden in relatie tot de programmabegroting. En hoe moet omgegaan worden met een brief die aangeeft dat de huidige ingediende begroting niet klopt? Dan nog een inhoudelijk punt. De leegstanddoelen liggen niet op het niveau van wat er in het verleden gerealiseerd is. Kan niet wat meer ambitie getoond worden door een en ander terug te brengen naar het oude leegstandpercentage dat opgenomen staat als nulmeting?

De heer Gillissen (VVD) gaat in op ruimtelijke ordening. Wat is de termijn die het college hanteert als het gaat om geld voor initiatieven? Geld moet namelijk niet lang blijven liggen. Dan de Omgevingswet. Utrecht is een van de gemeenten die een experimenteerstatus heeft in het kader van de crisis- en herstelwet. Wat doet de gemeente hier nu precies mee? Is het college bereid om snel een pilot op te starten waarin maatwerkoplossingen in het ruimtelijk domein mogelijk gemaakt worden? De locatie en insteek van de pilot zijn aan het college om uit te werken.

Mevrouw Uringa (ChristenUnie) gaat allereerst in op het onderwerp stationsgebied. Bij het referendum spraken de inwoners zich uit voor variant A, een groen en leefbaar stationsgebied. Sinds 2014 strijdt de fractie voor het terugbrengen van park Smakkelaarsveld. Vervolgens wordt het Daalsepark omgespit voor woningbouw maar in het Beurskwartier worden huizen gesloopt om het referendum dan toch nog recht te doen. Zo beargumenteerde de wethouder het zelf in zijn voorstel en dit vindt de ChristenUnie inconsequent. Dan het Daalsepark. Ook hier wordt groen weer kind van de rekening. De ChristenUnie vindt het spijtig dat de Amsterdamsestraatweg in een lange muur wordt doorgetrokken en dat het groen volledig aan het stadsbeeld wordt onttrokken. De fractie vraagt de wethouder te kijken hoe het referendum toch nog een andere rol kan hebben. Is hij ook bereid om in een volgende fase mee te nemen dat als er groen verdwijnt, dat dit direct gecompenseerd moet worden elders in het gebied? En is hij bereid met een voorstel te komen waarbij het stadsbeeld van de Daalsetuin vergroent aan de voorzijde? De groene uitstraling zou in de tender als een expliciete beoordeling meegenomen moeten worden. Tot slot heeft de partij meermaals aandacht gevraagd voor de alternatieve fietsroute vanuit de Daalsetunnel richting de binnenstad noord. Zit dit nu ook in de uitwerking van de nieuwe plannen? Is dit meegenomen in het budget? Graag een reactie van de wethouder. Vervolgens het onderwerp afval inzamelen. Dank voor de laatste brief. De fractie heeft een vraag over de 1,5 miljoen euro in de programmabegroting. De wethouder doet het voorstel om dit aan communicatie te besteden. Dat is wel fijn maar het is alleen wel wat veel geld. De ChristenUnie overweegt wellicht een voorstel om het geld verder op te splitsen. Dan het onderwerp Stedelijke ontwikkeling. De fractie sluit zich aan bij het punt van PvdA en GroenLinks over de sociale huur. Met betrekking tot het huurteam Utrecht merkt de ChristenUnie op blij te zijn dat het huurteam goede zaken doet. Wil de wethouder het maximumaantal huuropnames dat per jaar kan worden gedaan door het huurteam mee laten groeien met de groei van de stad? Wil hij hiervoor een voorstel doen? Dan de starterscontracten. Wat is er nu met de pilot gebeurd en waar is een en ander geland in staand beleid? Graag een reactie. Tot slot het onderwerp monumenten. Het nieuwe kabinet heeft besloten om in 2018 een intensivering erfgoed en monumenten door te voeren. Is de wethouder bereid om te lobbyen bij het Rijk om aanspraak te maken op het budget?

De heer Schipper (SP) merkt op dat vragen over vastgoed, het Daalsepark en studentenhuisvesting voldoende zijn neergelegd. Verder had de heer Te Hoonte het al over het opraken van de investeringsimpuls stedelijke ontwikkeling. Dit jaar ging de financiële ruimte die er was goeddeels naar onvermijdelijke zaken als de essentaksterfte, de wal- en kluiswanden en de tegenvaller op de bijstand.

De SP is het niet helemaal eens met het antwoord van de wethouder Financiën dat dinsdag gegeven is. De wethouder dacht niet dat dit mogelijk een herhalende zaak zou zijn. De SP is daar niet zeker van. Utrecht is een oude stad. Er dient naar de inkomstenkant gekeken te worden. Hij verwijst naar de bijdrage van de heer Eggermont die eerder gedaan is. Dan de effectdoelstelling passende huisvesting, pagina 42. Hier staat een eenzijdige tekst over goedkoop scheefwonen. Volgens de SP-fractie dient er sociale huur bij te komen en ook middenhuur. Deze middenhuur dient wel een fatsoenlijke woonruimte te betekenen. Het actieplan Middenhuur dient intact te blijven en snel aangenomen te worden. Vervolgens wordt nogal vanzelfsprekend gevonden dat middengroepen 750 tot 950 euro per maand kunnen betalen. De SP vindt dit niet vanzelfsprekend. Met betrekking tot het bouwen van sociale huur merkt de partij op dat het niet opschiet met het ter beschikking komen van locaties.

De heer Te Hoonte (VVD) merkt op dat er in Leidsche Rijn nog kavels zijn die de bestemming 'sociaal' hebben.

De heer Schipper (SP) merkt op dat het mooi is dat de pilot voor huurverlaging loopt. Mensen krijgen hierdoor een passende huur die bij hun inkomen past, maar wat gebeurt er als na een jaar blijkt dat iemand net buiten de doelgroep past? Gaat de huur dan meteen weer flink omhoog? Dan het Algemeen Sociaal Plan. Dit is recent vernieuwd. De SP heeft er echter al meermaals op gewezen dat een aanscherping nodig is bij de beoordeling of renovaties al dan niet in bewoonde staat kunnen plaatsvinden. Deze aanscherping staat er niet in.

De heer Işik (PvdA) roept de SP op samen met de PvdA en andere fracties nieuwe afspraken te maken.

De heer Schipper (SP) zegt dat dit soort renovaties niet in bewoonde staat kunnen.

De heer Işik (PvdA) deelt de zorgen. Hij stelt voor gezamenlijk te zoeken naar oplossingen.

De heer Schipper (SP) antwoordt dat zijn deur openstaat. Tot slot antwoordde het college op schriftelijke vragen niets te kunnen doen aan het bij opbod verkopen van de nieuwe woningen in Leidsche Rijn Centrum. De SP merkt op dat in Kanaleneiland flats die ooit te slecht waren om te renoveren er nu voor de hoofdprijs uitgaan. Is hier nu echt niets tegen te doen?

De heer Eggermont (SP) gaat in op de rioolheffing. De verlaging van de rioolheffing voor kleingebruikers is iets meer dan 2,5% terwijl die voor grootgebruikers 5,5% is. Waarom dit verschil? Vorig jaar ging de rioolheffing voor beide groepen met hetzelfde percentage omlaag. Dan de afvalstoffenheffing. De SP is minder dan de ChristenUnie ontevreden met het feit dat er naar voorlichting meer geld gaat.

De heer Homan (Student & Starter) gaat in op het onderwerp stedelijke ontwikkeling. Op het gebied van sociale huur en middenhuur zijn er nog steeds zware tekorten. De vraag is of er genoeg gedaan wordt om de tekorten op te lossen. Percentages dienen omhoog gebracht te worden en er dienen voldoende lootwoningen aangeboden te worden. Verder ziet de fractie dat veel starters in de knel komen doordat zij vanwege een campuscontract hun studentenkamer uit moeten maar nergens heen kunnen. Hoe gaat het college deze mensen helpen? Tot slot de Archimedeslaan. De studenten hebben de wens voor een reguliere supermarkt. Kan hier ruimte voor gemaakt worden? Verder spreekt de fractie bij het stedenbouwkundige programma van eisen graag over de verhouding tussen onzelfstandige en zelfstandige eenheden.

Mevrouw Freytag (Student & Starter) gaat in op het 'rest restafval'. Het grofvuil, chemisch afval, witgoed, enzovoort. Het probleem is dat er afval is dat niet opgehaald wordt. Daarnaast is er een maximum aan wat opgehaald wordt aan restafval en als afval snel opgehaald moet worden, kan dit ook lastig zijn. In Utrecht wonen veel mensen zonder auto. Deze mensen zitten klem. Als oplossing wordt aangeboden dat een aanhanger kosteloos geleend kan worden. Hiervoor is wel een auto, rijbewijs en trekhaak nodig. Wat gaat de wethouder doen om dit rest restafvalprobleem op te lossen voor mensen zonder auto? Het kosteloos kunnen lenen van een elektrische bakfiets zou mogelijk uitkomst kunnen bieden. Dan de faciliteiten in de openbare ruimte. Student & Starter vindt dat de standplaatsverordening wel weer eens herzien mag worden zodat aanvragen makkelijker wordt en er in de nieuwe openbare ruimte ook standplaatsen kunnen komen. Graag een toezegging. Vervolgens de toiletvoorzieningen in openbare fietsenstallingen van de gemeente. Is de wethouder bereid om de

wc's die nu al geopend zijn in de fietsenstallingen duidelijk aan te geven in de openbare ruimte? Het tweede probleem is, dat het beleid rondom wc's een beetje chaotisch is. Bij de ene stalling zijn deze vrij toegankelijk en bij de andere stalling moet 50 cent betaald worden. Student & Starter vindt dat in elke fietsenstalling gratis openbare toiletten zouden moeten zijn. Is de wethouder het hiermee eens?

5 Zo ja, is de wethouder dan bereid om in alle stallingen die nu al wc's hebben, deze kosteloos te maken en in de overige stallingen waar nu nog geen openbare wc's zijn deze te realiseren? Tot slot een vraag over zwemwater. Tijdens de behandeling van het groenstructuurplan werd gezegd dat er meer leefbaar zwemwater zou komen. Heeft de wethouder al zwemwater op het oog en zijn er al gesprekken met de provincie en het waterschap?

10 **De heer Van Heuven** (PvdD) begint met het onderwerp bomen. De fractie is blij dat 5 miljoen euro uitgetrokken wordt om de gevolgen van de essentaksterfte op te vangen. Hierbij heeft de PvdD wel een zorg. Als bomen herplant worden dan betreft het vaak veel jongere en ecologisch minder rijke bomen. Kunnen bomen die gekapt worden geteld worden? Daarnaast dient ook de houtmassa

15 bepaald te worden, het bladvolume en de ecologische waarde. Hierop dient gestuurd te worden bij de herplant. Dit dient te gelden voor essen maar ook voor andere bomen die door gemeentelijk beleid gekapt worden. Verder vindt de fractie het lastig om te bepalen of bomen daadwerkelijk vervangen worden. Kan het college toezeggen om in elk beleidsstuk waar sprake is van bomenkap een vervangplicht op te nemen? Kan er ook na afronding van een project informatie verschaft worden over

20 hoe de bomen daadwerkelijk vervangen zijn en kan hierbij niet alleen ingegaan worden op de kwantiteit maar ook op de kwaliteit? In Leeuwarden is een herplantplan verplicht als negen bomen of meer gekapt gaan worden. Het aantal te kappen bomen moet dan gecompenseerd worden met 110%. Als volledige compensatie niet mogelijk is, dan geldt een financiële compensatie. Voor een volwassen boom geldt een bedrag van 500 euro. Als er sprake is van illegale kap dan wordt als sanctie de

25 compensatie verdubbeld. Is het college bereid om een dergelijk herplantplan te onderzoeken voor Utrecht? Tot slot droomt de PvdD over een binnenstedelijk bamboebos. Bamboe vreet CO². Kan het college onderzoeken of er in de stad een bamboebos kan komen en een voorstel voorleggen aan de commissie? Vervolgens het onderwerp afval. Het college blijft inzetten op gescheiden gft-inzameling. Toch wringt dit ergens omdat het beleid op voorhand inwoners van de binnenstad, oude wijken en

30 hoogbouw uitsluit. In Amsterdam loopt op dit moment een groente en fruit pilot op het Java-eiland waarbij in de buurt kleine containers zijn geplaatst voor groente- en fruitafval. Is het college bereid een plan te maken voor vrijwillige gft in buurten die nu uitgesloten worden? Kan de pilot van het Java-eiland hiervoor als inspiratie fungeren? Verder moeten evenementen en festivals die hun afval gescheiden willen laten ophalen moeten daar nu veel meer voor betalen dan dat zij alles als restafval

35 meevoeren. Kan er nagedacht worden over een regeling die hier iets aan doet? Dan een punt over de hondenpoepvoorziening. D66 heeft hier een vraag over gesteld. De fractie is benieuwd naar het antwoord. Zouden er niet meer faciliteiten voor honden moeten komen in noordwest en Overvecht? Vervolgens het onderwerp stedelijke ontwikkeling. In de begroting staat dat in 2015 en 2016 acht nul-op-de-meterwoningen zijn opgeleverd door corporaties. Voor dit jaar en komend jaar ontbreken

40 doelstellingen en er moet ook nog een doelstelling geformuleerd worden voor 2019. Kan het college toezeggen om voortaan een gezonde ambitie te tonen en met een hoger getal dan acht komen? Tot slot het onderwerp leegstand. Slechts 11% leegstand van kantoren is het doel. Dit vindt de PvdD een tamelijk hoog percentage. De Amsterdamse gemeenteraad heeft vorig jaar unaniem een nieuwe leegstandsverordening aangenomen met onder meer een verplichte melding van leegstand na drie

45 maanden. Heeft het college overwogen om in Utrecht een leegstandverordening te introduceren? Is het college bereid om de Amsterdamse maatregel te onderzoeken en in Utrecht te introduceren?

Mevrouw Sasbrink (PvdD) gaat in op het onderwerp diervriendelijk bouwen. De PvdD wil graag dat er een stad breed puntensysteem komt voor diervriendelijk bouwen. Bij alle tenders en prijsvragen dient diervriendelijk bouwen als criterium opgenomen te worden en dit kan door een puntensysteem voor diervriendelijk bouwen te ontwikkelen. In Malmö is er bijvoorbeeld het greenpointssysteem en in Den Haag wordt een vergelijkbaar lokaal puntensysteem ontwikkeld. Kan de wethouder toezeggen om voor Utrecht, al dan niet in samenspraak met andere gemeenten, een dergelijk systeem te ontwikkelen en dit vervolgens in alle bouw gerelateerde tenders mee te wegen?

55 **Mevrouw Paardekooper** (GroenLinks) vraagt wat de PvdD vindt van hetzelfde principe maar dan voor klimaatbestendig bouwen.

60 **Mevrouw Sasbrink** (PvdD) antwoordt dat dit elkaar heel goed aanvult. Zij vervolgt haar bijdrage. Vorige week werd bekend dat het netwerk ecologische adviesbureaus zich zorgen maakt over de

gevolgen van isolatiemaatregelen voor lokale zeldzame vleermuissoorten. Kan de wethouder garanderen dat in Utrecht per plan onderzocht wordt welke gevolgen er zijn en welke compenserende maatregelen nodig zijn? Dan het onderwerp stationsgebied. De kosten om het Daalsepark te realiseren zijn relatief klein. Verder staat in de financiële bijlage niets over de waarde van het handhaven van het bestaande groen. De PvdD begrijpt niet waarom erop deze plek bomen gekapt worden om vervolgens gebouwen neer te zetten terwijl er enkele honderden meters verderop in hetzelfde stationsgebied gebouwen worden gesloopt om een park te creëren terwijl erop deze plek al een park is. Het lijkt erop dat elk plekje apart bekeken wordt in plaats van als een geheel. Dit is niet duurzaam. De partij wil er niet in meegaan dat alleen de verdienopgave leidend is. De PvdD is ook niet overtuigd van de noodzaak van het plan Daalsetuin. Welke mogelijkheden zijn er om het Daalsepark en de bomen te behouden? Wellicht kan financiering komen uit de investeringsimpuls ruimtelijke strategie. Tot slot heeft de fractie twee jaar geleden voorgesteld om bij het monitoren van de aantrekkelijkheid van het stationsgebied, ook het aantal vierkante meters groen mee te nemen. De motie is toen overgenomen. In de aanloop naar de tweede fase zou hiervoor een aantal criteria aan de raad gepresenteerd worden. De PvdD hoopte in deze begroting iets van de groene prestatie indicatoren terug te zien. Dit was helaas niet het geval. Wanneer en hoe gaat de wethouder invulling geven aan zijn toezegging uit 2015?

De voorzitter schorst de vergadering voor tien minuten.

Wethouder Everhardt gaat in op de vraag van D66 over de visualisaties in de vorm van posters en banners. Deze worden opgehangen als de bouw nog niet goed te zien is. Hierbij wordt aangegeven wat er komt, op welke manier en in welke tijdsfasering. Daarnaast wordt extra informatie gegeven via sociale media en internet. Vervolgens gaat hij in op de looproutes en de draaideur. Hier zijn ambtelijk geen signalen over binnengekomen. Hij zal een en ander meenemen in het gesprek met Klépierre. Met betrekking tot toegankelijkheid merkt hij op, dat dit de constante aandacht heeft. ***Dan het Daalsepark en de Daalsetuin. Met de brief wilde hij de commissie goed informeren voorafgaand aan de programmabegroting. Verder stelt hij voor hier scenario's voor te maken.***

De heer Işik (PvdA) vraagt of sociale huur in een van de scenario's opgenomen kan worden.

Wethouder Everhardt antwoordt dat hier altijd naar gestreefd wordt. Het wordt alleen wel een puzzel.

Mevrouw Uringa (ChristenUnie) vraagt of als er meevallers zijn bij het Beurskwartier, of die dan voor deze kant van het station bestemd kunnen worden.

Wethouder Everhardt antwoordt dat de raad hier uiteindelijk zelf over gaat. Verder zal naar de fietsverbinding gekeken worden.

Mevrouw Bollen (GroenLinks) dankt de wethouder voor het feit dat hij wil gaan puzzelen. Neemt hij het groen als uitgangspunt mee?

Wethouder Everhardt merkt op dat andere fracties gevelgroen en dak groen hebben aangegeven. Dit zal hij meenemen. GroenLinks heeft iets gezegd over de voor- en achtertuinen. Hij zal consciëntieus omgaan met de gedane suggesties. Dan de evaluatie Plintenstrategie. Deze wordt voor de programmabegroting naar de commissie toegestuurd. Dit geldt ook voor de inzet rond de steegjes Vlaamse en Hollandse Toren. Met betrekking tot het ontwerp Catharijne-Zuid merkt hij op, dat dit vlak voor de kerst komt. Tot slot fase twee. Hij dankt Stadsbelang voor het inzicht. De commissie zal snel een brief ontvangen waarin staat hoe het college om wil gaan met vraagstukken rondom het volgen van vierkante meters groen enzovoort. Hij verwijst naar de motie van twee jaar geleden.

De voorzitter herhaalt de toezeggingen.

Wethouder Everhardt stuurt scenario's naar de commissie met betrekking tot het inpassen van de verschillende wensen onder andere ten aanzien van groen, gevelgroen, de fietsverbinding en sociale woningen op het Smakkelaarsveld.

De voorzitter vraagt op welke termijn de wethouder met de scenario's komt.

Wethouder Everhardt antwoordt dat hij hier nu geen termijn aan hangt. Hij wil er een goede puzzel van maken. *Er dient gedacht te worden aan de voorjaarsnota.*

De voorzitter herhaalt de toezegging.

5 *Wethouder Everhardt stuurt, voor de voorjaarsnota, scenario's naar de commissie met betrekking tot het inpassen van de verschillende wensen onder andere ten aanzien van groen, gevelgroen, de fietsverbinding en sociale woningen op het Smakkelaarsveld.*

Wethouder Everhardt stuurt, voor de begrotingsbehandeling, de commissie de evaluatie Plintenstrategie toe.

10 *Wethouder Everhardt informeert de commissie, voor de raadsbehandeling, over de steegjes Vlaamse en Hollandse toren.*

Wethouder Everhardt informeert de commissie voor de kerst over het ontwerp Catharijne-Zuid.

15 **Wethouder Jansen** begint met VTH. *D66 heeft een vraag gesteld over de vloerproblematiek. Op dit moment wordt op het niveau van VTH en het niveau van UVO gekeken naar of er gebouwen zijn in de gemeente respectievelijk in de eigen vastgoedvoorraad, die lijken op de ingestorte parkeergarage in Eindhoven. Zodra de inventarisatie klaar is, ontvangt de commissie een brief.* Het CDA heeft een vraag gesteld over het fonds Funderingsherstel. Dit is een recent initiatief. Hij vindt het een heel positief initiatief. De problemen rond fundering spelen vooral in gemeenten als Dordrecht, Rotterdam, Gouda, Leiden en Zaanstad. Desalniettemin heeft Utrecht ook zo haar problemen
20 bijvoorbeeld met de kademuren. *Er wordt op dit moment gekeken of het interessant is om mee te doen aan de landelijke regeling Fonds Funderingsherstel. Als dit de moeite waard is, dan wordt hier bij de Voorjaarsnota 2018 op teruggekomen.*

25 Vervolgens gaat hij in op vragen met betrekking tot de UVO. D66 vroeg naar ruimte voor initiatieven met de vier pijlers die expliciet benoemd worden. De UVO-kant van deze motie is in de brief van september eigenlijk al toegelicht. Er is een succesvol bemiddelingstraject voor partijen die ruimte zoeken en partijen die ruimte aanbieden, zowel voor gemeentelijk vastgoed als vastgoed van derden. *Eind van het jaar zal een integrale notitie komen vanuit de programma's. Hierin zal staan wat per programma gedacht wordt dat nodig is op het gebied van de vier pijlers en wat de taak van de gemeente is. Dan de voortgang verduurzaming vastgoed. Bij de Voorjaarsnota 2018 wordt de commissie over de voortgang geïnformeerd in de vorm van het MPUV.* Dan de discussie over het onderzoek dat het college heeft laten uitvoeren naar de portefeuille Vastgoed. Met het onderzoek is beoogd om nauwkeurig in kaart te brengen wat er structureel nog aan problemen aanwezig zijn. Het
30 belangrijkste probleem was de mismatch tussen de beoogde huurverhoging die gebaseerd was op de langjarige ontwikkeling van de afgelopen twintig tot vijftientwintig jaar en de feitelijke huurontwikkeling de afgelopen jaren. Bij de voorjaarsnota is een ander opgelost. De vraag van GroenLinks of dit deel van de programmabegroting wel kan worden vastgesteld, kan met 'ja' beantwoord worden. Hij stelt voor de inhoudelijke discussie over het rapport en de bijbehorende brief van het college separaat te
40 voeren in de commissie. Verder vroeg GroenLinks ook waarom er geen gegevens zijn over klanttevredenheid in 2016. Dit komt doordat dit een tweejaarlijks onderzoek betreft. De gegevens komen volgend jaar weer wel. Dan de motie Torens. In de rapportage staat te lezen hoeveel het benodigde onderhoud is voor de torens. Dit is een flink bedrag. Hoger dan geraamd was in het verleden. Of dat betekent dat er uiteindelijk extra geld voor nodig is, is een van de open eindjes die bij
45 de Voorjaarsnota 2018 ingevuld wordt. De totale onderhoudsbegroting van de UVO is een optelsom conform plussen en minnen. Als er onderaan de streep een nul staat, dan hoeft er uiteraard ook niets te gebeuren op macroniveau, het niveau van de voorjaarsnota. Vervolgens de leegstanddoelen. De VVD heeft gevraagd waarom de ambitie zo laag is. Het college constateert dat er inmiddels een probleem is met een te lage leegstand. Er is een bepaalde leegstand nodig omdat flexibiliteit nodig is.
50 In de kantorenmarkt wordt een leegstand van 5% als een minimum beschouwd. De VVD vroeg ook naar extra Rijksgeld voor de Domtoren. De inkt van het regeerakkoord is net droog. Er komt 350 miljoen euro extra voor erfgoed. Het college heeft hier al met belangstelling naar gekeken. Student & Starter heeft ervoor gepleit dat in elke fietsenstalling een gratis toilet moet komen. Er kan gezorgd worden voor een verwijzing dat er een toilet is voor zover dit nog niet het geval is. Verder kan hij
55 toezeggen dat toiletten in fietsenstallingen gratis zijn. Hij kan alleen niet toezeggen dat er gratis toiletten bijkomen. Er zal een programma moeten zijn dat dit betaald. Dit is een vraag voor bij de Voorjaarsnota 2018.

60 **Mevrouw Freytag** (Student & Starter) merkt op dat bij de fietsenstalling onder het raadshuis voor het toilet vijftig cent betaald moet worden. Daarnaast had zij ook gevraagd naar een verwijzing naar de

gratis wc's. Verder lijkt het haar, dat ook voor de voorjaarsnota inzichtelijk gemaakt moet kunnen worden hoeveel een en ander gaat kosten.

Wethouder Jansen zegt toe dat de commissie voor de Voorjaarsnota 2018 hier bericht over krijgt. Verder wist hij niet beter dan dat de toiletten gratis zijn. Mochten deze niet gratis zijn dan kan dat wel zo worden.

De heer Van Schie (VVD) merkt op dat soms misbruik gemaakt wordt van de toiletten. Het is daarom dat er in de fietsenstalling onder het raadhuis vijftig cent betaald moet worden.

Wethouder Jansen stelt voor in de brief in te gaan op beheerproblemen. De toiletten kunnen in principe gewoon gratis zijn.

Hij vervolgt zijn beantwoording met het onderwerp wonen. De PvdA heeft gevraagd om renovaties waar mogelijk te versnellen en daarbij de energiezuinigheid in aanmerking te nemen. Dit is een ambitie die bij iedere jaarlijkse ronde van de prestatieafspraken zowel door het college als door de huurders ingebracht wordt. Dan het probleem van renovatie in bewoonde staat. Het betreft hier een regeling die overeengekomen wordt in het algemeen sociaal plan tussen huurders en verhuurders. De gemeente mag er iets van vinden, maar is geen contractpartij. Hij constateert met gemengde gevoelens dat de huurdersorganisatie uit Utrecht met de regeling akkoord is gegaan. Binnenkort heeft hij een afspraak met de huurdersorganisatie om hier eens over door te praten. Hij is ook bereid om nog eens te gaan praten met de Woonbond. Verder zit er nog een probleem in de huidige landelijke regelgeving die het maken van goede afspraken in de weg zit.

De heer Işik (PvdA) vraagt of de wethouder te zijner tijd aan de commissie door middel van een notitie kan laten weten wat de gesprekken hebben opgeleverd.

Wethouder Jansen zegt toe in januari terug te komen op wat de gesprekken hebben opgeleverd. De PvdA en het CDA hebben aandacht gevraagd voor ouderenhuisvesting. Als gekeken wordt naar de aantallen woningen voor ouderen, dan wordt daar op stedelijk niveau relatief ruim in voorzien. Het aanbod is alleen wat ongelijk verdeeld over de stad. Een betere spreiding over alle wijken heeft de aandacht van het college. Verder verhoudt de wachttijd voor senioren op Woningnet zich over het algemeen zeer gunstig ten opzichte van andere doelgroepen. Dan de vraag van D66 over het stijgen van de prijzen in de koopsector. Meer bouwen is de hoofdstrategie. Er is op dit moment een heel hoge output, maar hiermee zit men wel aan het plafond van wat mogelijk is op dit punt. Met betrekking tot de doorlooptijd merkt hij op, dat in het MPSO wordt aangegeven hoe de ontwikkeling van projecten is ten opzichte van de planning. Dan het plaatsen van zonnepanelen op daken van corporaties. Er zit heel wat in de pijplijn. Afspraken hieromtrent worden gemaakt in het kader van de prestatieafspraken. De update voor dit jaar zal naar verwachting eind november, begin december ondertekend worden. Vervolgens heeft het CDA gevraagd naar ruimte voor bewonersinitiatieven op het gebied van wonen en zorg. Die partij zou daar ook graag een fonds voor vormen. Hij is positief om te kijken of met goede ideeën van onderop iets gedaan kan worden. Laat mensen met ideeën zich melden en als er geld voor is dan kan een en ander geregeld worden. Hij weet niet of een apart fonds nodig is.

De heer Brussaard (CDA) merkt op dat niet alleen geld het probleem is, maar ook begeleiding.

De heer Işik (PvdA) onderschrijft de opmerking van het CDA.

Wethouder Jansen merkt op dat er een seniorenhuisvestingsadviseur moet zijn. Ook wordt een aantal dingen vanuit de buurtteams opgepikt. Verder dient er in specifieke gevallen een een-op-eenmatch gemaakt te worden. GroenLinks heeft gevraagd naar de verantwoordelijkheid van de universiteit voor studentenhuishuisvesting. De ambitie van het college is, om de universiteit en de hogeschool dicht tegen zich aan te houden als het gaat om het vinden van oplossingen voor de huisvesting van studenten. Daarnaast is het zo, dat de universiteit bij de SSH kamers inkoopt voor de shortstay buitenlandse studenten. Dan de woningcorporatie die een deel van het woningbezit van Mitros over wil nemen. Hij kent het initiatief nog niet, maar is er erg benieuwd naar. Vervolgens de kluswoningen voor statushouders. Hij stelt voor hier schriftelijk op terug te komen. Tot slot heeft Stadsbelang een aantal voorstellen gedaan op het gebied van splitsen en omzetten. **Hij stelt voor**

een en ander te betrekken bij de evaluatie eind dit jaar ten aanzien van het splitsen en omzetten.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) vraagt ook om een reflectie van de wethouder met betrekking tot het voorstel om over te stappen van twee naar drie huurders zeker voor eengezinswoningen.

Wethouder Jansen antwoordt nu geen reflectie te geven. Het college concludeert namelijk pas iets aan de hand van de evaluatie en die is er nog niet. Verder heeft Stadsbelang ook gevraagd of de nieuwe monitor van de corporaties inclusief de verdeling van de studentenwoningen per wijk er komt. Die komt in september 2018. De VVD heeft gevraagd te blijven bouwen voor alle doelgroepen. Dit wordt ook gedaan. Dan de investeringsimpuls sociale woningbouw. Deze was in eerste instantie bedoeld voor wonen en zorg. Hier is een deel van het budget aan besteed. Over het resterende budget zal eind van het jaar bericht worden. Daarnaast wordt gewerkt aan het oplossen van de algemene knelpunten bij het versnellen van projecten. ***De SP heeft ervoor gepleit om de effectdoelstellingen op pagina 42 wat te verruimen. Deze suggestie neemt hij mee en hij zal er schriftelijk op terugkomen.***

De heer Schipper (SP) vond de doelstellingen zeer eenzijdig gericht op het goedkoop scheefwonen.

Wethouder Jansen antwoordt dat dit onbedoeld is, want zowel goedkoop als duur scheefwonen is een probleem. Dan het actieplan Middeldure huur. Dit dient er inderdaad snel te komen maar dit is ook aan de raad. Dan de groslijst en het beschikbaar komen van locaties. Dit schiet niet hard genoeg op. Dit heeft deels te maken met personele problemen. Daarnaast is ongeveer 80% van de binnenstedelijke locaties niet in eigendom van de gemeente. Dit betekent dat corporaties in onderhandeling met particuliere partijen moeten komen tot afspraken die in anterieure overeenkomsten worden verankerd. De gemeente speelt hier uiteraard ook een rol in. Vervolgens vroeg de ChristenUnie naar de startercontracten. Het is een groot misverstand dat hij die niet zou zien zitten. Sterker nog, in de eerste prestatieafspraken stonden de startercontracten er al in. De wetgeving blijkt alleen niet goedgezind te zijn. Er blijken namelijk alleen startercontracten gesloten te kunnen worden voor 'dedicated' starterwoningen en dat is onhandig.

Mevrouw Uringa (ChristenUnie) vraagt wanneer de wethouder hierop een terugkoppeling kan geven.

Wethouder Jansen ***antwoordt dat hij zo snel mogelijk een terugkoppeling geeft over de startercontracten.*** Dan het huurteam en de vraag of het maximaal aantal keuringen mee kan groeien met de groei van de stad. In de praktijk presteert het huurteam meer dan contractueel moet. Verder dient er geld bij te komen als de aantallen groter moeten worden. Dit dient dan bij de Voorjaarsnota 2018 besproken te worden. Vervolgens het per opbod verkopen van woningen. Er zijn hierover schriftelijke vragen gesteld door de SP en GroenLinks met betrekking tot Leidsche Rijn. Hij denkt dat het wat naïef is om te denken dat het probleem van de kopersmarkt op deze manier wordt opgelost. Een oplossingsrichting uit het verleden was het kettingbeding. Alleen hiervan is gebleken dat het niet werkt. In de koopmarkt zijn bij uitstek weinig instrumenten voor de overheid om een en ander te kunnen corrigeren. Dan de vragen van Student & Starter. Die partij wil het percentage sociaal boven de 20% krijgen. Sinds 2002 of 2003 is, in de definitie van de gemeente Utrecht, het percentage sociaal een optelsom van regulier sociaal en zelfstandige studentenwoningen. In het MPSO staat dat dit percentage gemiddeld 35% is. Hierdoor is het aandeel studentenwoningen de komende jaren heel hoog. Het college wil echter ook dat het percentage reguliere sociale huurwoningen omhoog gaat. Verder zijn er ook best veel onzelfstandige studenteneenheden. Hij neemt de boodschap ter harte dat dit er nog meer mogen worden.

De heer Homan (Student & Starter) had het specifiek over Archimedeslaan 16. Hier zouden meer onzelfstandige eenheden kunnen komen.

Wethouder Jansen merkt op dat erbij de Archimedeslaan een particuliere ontwikkelaar is. Of hier onzelfstandige eenheden kunnen komen, weet hij niet. Dan de vragen van de PvdD. De fractie merkte op dat er maar acht nul-op-de-meterwoningen komen. Acht woningen zijn inderdaad niet veel. Dit heeft te maken met een nog steeds heel hoge kostprijs van nul-op-de-meterwoningen. Jaarlijks worden afspraken gemaakt met de corporaties om het aantal te verhogen. Vervolgens de maatregelen voor dieren en een puntenlijst. De wens van de PvdD staat genoteerd.

De heer Van Heuven (PvdD) begrijpt dat er een update komt over de prestatiecontracten eind november, begin december. Kan er iets gezegd worden over de ambitie voor energieneutraliteit of nul-op-de-meter in dat document?

5 **Wethouder Jansen** antwoordt dat ieder jaar die ambitie erin staat.

Mevrouw Paardekooper (GroenLinks) begreep het antwoord op de vraag van de PvdD niet helemaal. Er is ook gevraagd om een puntensysteem voor klimaatbestendig bouwen. Wordt dit meteen meegenomen of volgt dit nog?

10

Wethouder Jansen antwoordt dat dit komt bij de paragraaf ruimte.

De heer Homan (Student & Starter) vraagt hoe het zit met de lootwoningen.

15 **Wethouder Jansen** zegt dat recent een brief is gestuurd waarin is ingegaan op de ontwikkeling van het aantal lootwoningen. Het aantal lootwoningen was spectaculair gestegen.

Hij vervolgt zijn beantwoording met het onderwerp ruimte. Met betrekking tot het dichtslibben van de stad merkt hij op, dat uitbreiding hier meer voor zorgt dan inbreiding. Ten aanzien van actief grondbeleid merkt hij op, dat dit een interessant thema is voor de verkiezingsstrijd. D66 vroeg naar onder uitputting van het investeringsbudget voor de Ruimtelijke Strategie Utrecht. Er zitten twee componenten in het investeringsbudget: de projecten waar de gemeente zelf mee bezig is en de initiatieven van onderop. Bij de projecten die top-down geld nodig hebben, is altijd sprake van risico op vertragingen. Dit betekent dat het geld nodig blijft en dit schuift mee met het project. Hij heeft gekeken of overgeprogrammeerd kon worden, maar vanwege de financiële systematiek van de gemeente Utrecht is dit niet mogelijk. Verder zijn initiatieven van harte welkom. De afgelopen tijd zijn geen initiatieven geweigerd. Vervolgens werd bij de Oosterspoorbaan gesuggereerd dat daar een claim zou zijn die er al heel lang zou liggen. Dit is niet het geval. Het is wel zo, dat de verwachting bestaat dat voor de tweede fase van de Oosterspoorbaan er een initiatief zal komen vanuit de bewoners. **D66 informeert ook naar de toekomstige functie van parkeergarages in de binnenstad, zoals Springweg en Paardenveld. De erfpacht loopt af na deze collegeperiode en de commissie zal te zijner tijd voor het aflopen van de erfpacht voorstellen krijgen.** D66 heeft aangegeven een stedelijk programma klimaatadaptatie te willen. Er wordt op dat punt al heel veel gedaan. Grote plannen zal het college de komende vier maanden niet meer opstellen maar bij alle grote gebiedsontwikkelingen wordt aan dit thema gewerkt. Dan het eisen stellen aan laadpalen bij bouwplannen. De trend is, dat steeds meer laadpalen nodig zullen zijn in de buurt van woningen en werkplekken. Bij alle plannen in de pijplijn wordt voorgesorteerd op een aantal laadplekken in het kader van de parkeervoorziening bij nieuwe woonprojecten. Dit aantal wordt geprobeerd zo hoog mogelijk te maken. Honderd procent is alleen onbetaalbaar. Bovendien moet de infrastructuur in de wijk aangepast worden. Hij vindt wel dat de lat steeds hoger gelegd mag worden. Dan de gebiedsontwikkeling Science Park. Men bevindt zich nu in de aanloop naar een omgevingsvisie en dat gaat gepaard met stadsgesprekken of gebiedsateliers. De universiteit is heel positief om de andere stakeholders aan te haken bij het ontwikkelen van de campus- en omgevingsvisie en dit mondt uiteindelijk uit in een omgevingsplan.

45

Mevrouw Schilderman (D66) vraagt de wethouder hoe de raad goed aangehaakt wordt.

Wethouder Jansen antwoordt hier schriftelijk op terug te komen. Het CDA had een vraag over pagina's 319, 320 van de reserve Ruimtelijke Ontwikkeling. Deze vraag zal hij ook schriftelijk beantwoorden voor de behandeling in de raad. De vraag van GroenLinks over het rondje Singel heeft hij gisterenmiddag beantwoord bij het blok Sport.

50

De heer Gilissen (VVD) merkt op dat hij de Oosterspoorbaan als voorbeeld heeft genoemd. Hij had alleen ook de generieke vraag hoelang geld blijft liggen.

55

Wethouder Jansen antwoordt dat er wat betreft bewonersinitiatieven geen probleem is. Alle aanvragen die gedaan zijn, zijn gehonoreerd. Het probleem speelt vooral bij top-down-projecten van de gemeente zelf en ontwikkelaars die uitschuiven. Hier gaat het om geld dat gelabeld moet blijven omdat de projecten wel doorgaan. Dit is een onbevredigende situatie, maar overprogrammeren kan dus niet.

60

De heer Gilissen (VVD) zegt dat dit het belang benadrukt van heldere regels voor hoelang geld blijft liggen.

5 **Wethouder Jansen** antwoordt dat als een en ander uitschuift dat men er nog steeds contractueel aan vastzit. De VVD vroeg hoe er wordt geëxperimenteerd met de omgevingswet. Hij legt uit dat er een ontheffing is voor de actualiseringsplicht van het bestemmingsplan. Ook kunnen uniforme regels gesteld worden voor de hele stad, bijvoorbeeld inzake splitsen en omzetten. Daarnaast wordt op grond van de experimenteerstatus gewerkt aan een eerste omgevingsplan voor Veldhuizen. Verder is er op 10 30 november weer een bijeenkomst voor de raad.

De heer Gilissen (VVD) vraagt of de wethouder bereid is om een pilot te gaan draaien met een stukje maatwerk in het ruimtelijk domein op basis van de experimenteerstatus.

15 **Wethouder Jansen** antwoordt dat dit volgens hem wordt gedaan met de diverse omgevingsvisies die gemaakt worden of gemaakt zijn. Als de heer Gilissen vindt dat meer ruimte geboden moet worden in het maatwerk, dan hoort hij het graag. Dan de vraag van de SP over de omvang van het investeringsbudget Stedelijke Ontwikkeling. Hij constateert dat het budget voor een aantal noodzakelijke voorzieningen problematisch is. De PvdD had een vraag over de leegstandverordening. 20 Hier zal dit college niet meer mee komen.

De voorzitter herhaalt de toezeggingen.

Vastgoed

25 Wethouder Jansen informeert de commissie over de lopende inventarisatie van gebouwen met mogelijke constructieproblemen in de vloeren in Utrecht.

De voorzitter vraagt wanneer de wethouder met deze informatie komt.

Wethouder Jansen *antwoordt dat hij de commissie binnen twee weken informeert.*

30

De voorzitter herhaalt de toezeggingen.

Vastgoed

Wethouder Jansen informeert de commissie binnen twee weken over de lopende inventarisatie van gebouwen met mogelijke constructieproblemen in de vloeren in Utrecht.

35 **Wethouder Jansen** *informeert de commissie bij de Voorjaarsnota 2018 over eventuele deelname van Utrecht aan het fonds Duurzaam Funderingsherstel.*

Wethouder Jansen informeert de commissie aan het eind van het jaar over de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van Motie 2017/48 inclusief de analyse van een match van vraag en aanbod van gemeentelijk vastgoed, de inzet van de gemeente op de vier pijlers en de rol van de gemeente.

40 *Wethouder Jansen informeert de commissie bij de Voorjaarsnota 2018 over de voortgang verduurzaming gemeentelijk vastgoed.*

Wethouder Jansen informeert de commissie voor de Voorjaarsnota 2018 over hoe te komen tot goed toegankelijke en vindbare gratis toiletten in fietsenstallingen.

45

Wonen

Wethouder Jansen informeert de commissie in januari 2018 over de resultaten van de gesprekken met woningcorporaties over de renovaties in bewoonde staat.

50 *Wethouder Jansen stuurt eind 2017 de evaluatie Splitsen en omzetten naar de commissie. De suggestie van Stadsbelang Utrecht wordt hierbij meegenomen.*

Wethouder Jansen neemt in de integrale brief voor de behandeling van de begroting, het verdwijnen van effectdoelstelling het tegenaan van scheefwonen (pagina 42) mee.

Wethouder Jansen informeert de commissie voor het eind van 2017 over starterscontracten en over de investeringsgelden voor sociale woningbouw.

55

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) vraagt wanneer de evaluatie Splitsen en omzetten komt.

Wethouder Jansen antwoordt ultimo 2017.

60 Ruimte

Wethouder Jansen informeert de commissie voor het aflopen van de erfpacht, over de nieuwe invulling van parkeergarages als bijvoorbeeld de parkeergarages Paardenveld en Springweg. Wethouder Jansen stuurt met betrekking tot de ruimtelijke ontwikkeling van De Uithof, een overzicht van de plannen naar de commissie met daarbij inzicht in hoe de inspraak is geregeld.

5 **Wethouder Geldof** begint met de onderwerpen monumenten en archeologie. Mevrouw Knip vroeg of verduurzaming bij erfgoed en monumenten geen aandachtspunt is. De mensen van Erfgoed begeleiden juist projecten bijvoorbeeld van de universiteit en ook wordt energiezuinigheid aan de orde gesteld bij restauratie en herbestemming. Verder zijn er subsidies duurzame monumentenzorg en
10 goedkope leningen. *Mevrouw Knip en de heer Zwanenberg hadden ook een vraag over het Europees jaar van het erfgoed. Het kreeg op Europees en landelijk niveau een wat late start maar men is er nu volop mee bezig. Het programma volgt. De commissie wordt op korte termijn, in november, geïnformeerd.* De heer Zwanenberg had ook nog een vraag over de bescherming van historische winkelpuien. Dit is niet afgebakend tot de binnenstad. Mevrouw
15 Bredewold vroeg wat qua informatievoorziening gedaan wordt voor een wandelaar die op een kerkgebouw of monument stuit. Hij legt uit dat het kerken kijken gestimuleerd wordt op open monumentendag. Daarnaast wordt met andere organisaties gekeken hoe ervoor gezorgd wordt dat monumenten goed 'in the picture' zijn. Er wordt bijvoorbeeld met QR-codes gewerkt op monumenten, samen met Aorta. Verder wordt met het Utrechts Archief en het Centraal Museum samenwerkt als het
20 gaat om digitale data. Mevrouw Bredewold merkte verder op dat er soms veel verkeersborden zitten op een paal in de binnenstad. Er wordt uitgezocht of het mogelijk is om met minder borden te werken. Vervolgens hadden mevrouw Uringa en de heer Te Hoonte het over het nieuwe regeerakkoord en dat er veel geld is voor erfgoed. Hij geeft aan dat nog niet concreet iets is toegezegd voor de Domtoren.

25 De wethouder vervolgt met het onderwerp grondzaken en Leidsche Rijn. De cultuur als in Leidsche Rijn bestaat uit verschillende onderdelen. De bioscoop hoort daarbij en over de culturele voorziening is onlangs een brief gestuurd. Daarnaast wordt boerderij Rood Noot in de markt gezet als culturele voorziening met horeca. Verder heeft de Vrijstaat een subsidie in de huidige cultuurnotaperiode. Schriftelijke vragen hierover worden binnenkort beantwoord. Vervolgens gaat hij in op het Muziekplein.
30 De commissie is recent schriftelijk geïnformeerd over de stand van zaken. Er heeft uitgebreide participatie plaatsgevonden. Uit dit proces zal moeten blijken of een aantrekkelijke functie voor de buurt haalbaar is. Verder had de heer Roodenburg vragen over onder andere de begraafplaats Hamlaan. Dit is een apart onderdeel van de grondexploitatie maar het saldo hoort wel bij de totale grondexploitatie. Er stonden nog kosten en opbrengsten. Dit was een licht positief risico. Nu er niets
35 mee gedaan wordt, komt er geen positief of negatief saldo uit. Dan de peilstok Woningbouw. Bij de peilstok constateert het college dat er sprake is van een verbetering van het risicoprofiel met betrekking tot lopende grondexploitaties. Met betrekking tot de geluidswal Veldhuizen merkt hij op dat de raad bij de Voorjaarsnota 2016 besloten heeft te sparen voor de geluidswal. In het MPSO 2017 staat op bladzijde 42 dat in de grondexploitatie geld is gereserveerd voor de geluidswal en daarmee is
40 er dus dekking voor de geluidswal. Er was ook een vraag over het fietspad. In het inrichtingsplan is ruimte gereserveerd voor een fietspad. De daadwerkelijke aanleg wordt nu niet voorbereid en er zijn geen middelen gereserveerd. Verder had mevrouw Paardekooper een vraag over tenders en klimaat- en diervriendelijk bouwen. Hij legt uit dat bij tenders per locatie een afweging wordt gemaakt. Binnenkort wordt de commissie geïnformeerd over de manier waarop het college uitvoering wil geven
45 aan Motie 61. Vervolgens is gevraagd of in bestemmingsplannen groencompensatie vastgelegd kan worden. In de bomenparagraaf in een stedenbouwkundig programma van eisen worden mogelijkheden en onmogelijkheden aangegeven. Ook wordt aangegeven hoe bomen gecompenseerd kunnen worden bij een ontwikkeling. Uiteindelijk komt dit bij de raad uit. Het stedenbouwkundig programma van eisen met de bomenparagraaf is dus het instrument. Het bestemmingsplan is hier niet
50 het instrument voor.

Mevrouw Paardekooper (GroenLinks) merkt op dat zij niet alleen naar de bomen vroeg, maar ook naar het groen. Daarnaast vroeg zij naar de mening van de wethouder ten aanzien van het 'comply of explain-principe'.

55 **Wethouder Geldof** antwoordt met betrekking tot het laatste punt, dat dit in de bomenparagraaf zit. Verder zitten in het stedenbouwkundig programma van eisen en in het stedenbouwkundig plan punten voor hoe de openbare ruimte ingericht wordt en waar groen komt. Ook hierbij is het bestemmingsplan hier niet het instrument voor. Vervolgens had de heer Zwanenberg een vraag over de
60 meerwaardeafdracht in de situatie dat in een bepaald complex er een sociale huurwoning bijkomt. Bij

meerwaarde op basis van gewijzigd gebruik van een bestaand erfpachtrecht, is er altijd sprake van maatwerk waarbij op basis van taxatie de meerwaarde van de grond wordt bepaald. Hierbij wordt ook rekening gehouden met de kosten die nodig zijn voor het realiseren van het gewijzigd gebruik en bij sociale woningbouw wordt rekening gehouden met de speciale grondprijs zoals deze is opgenomen in de grondprijzenbrief. Er is ook gevraagd of een en ander afgetopt kan worden. Dat is echter niet in lijn met financiële spelregels. De heer Bos had het over de toename van onderhanden werk. In de begroting staat hier een staatje over in de rubriek Weerbaarheid wendbaarheid. Hier is te zien dat het onder de kritische grens blijft. Het college denkt dat hiermee behoedzaam en goed omgegaan wordt. Verder is de provincie bezig met een inpassingsplan kantoren. In de grondexploitatie is te zien dat behoedzaam omgegaan wordt met het kantorenprogramma. Daarnaast is voor na 2027 in Leidsche Rijn geen opbrengst van kantoren opgenomen. Tot slot de lopende rechtszaak. Hier is een vertrouwelijke bijeenkomst over geweest waar toelichtingen in zijn gegeven. Hiermee wil hij volstaan. De zaak is onder de rechter. De uitkomst wordt afgewacht.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) merkt op dat de 12 miljoen euro nog steeds in de grondexploitatie Leidsche Rijn staat voor het deelgebied waar het kantoor gevestigd is. Hoezo behoedzaamheid?

Wethouder Geldof zegt dat hij nu niet alle getallen op een rij heeft. Hij zal hier daarom schriftelijk op ingaan. Verder had de heer Te Hoonte het over vertraging in de oplevering van de winkels in Leidsche Rijn Centrum. Hij vroeg wat dit betekent voor de woningen. De woningen worden gefaseerd opgeleverd. De eerste opleveringen zullen naar verwachting in januari plaatsvinden. De oplevering van sommige blokken zal mogelijk iets worden vertraagd.

Dan de onderwerpen openbare ruimte en groen. De PvdA vroeg welke activiteiten plaatsvinden in de wijken als het gaat om groen. Er wordt geprobeerd om samen met bewoners een en ander te doen. In het groenstructuurplan worden hier voorstellen voor gedaan. Dan de vraag hoe voor een goede kwaliteit groen wordt gezorgd bij verdichting. In de kadernota Openbare ruimte is hier aandacht aan besteed. Bij investeringen worden maatregelen genomen om intensiever gebruik mogelijk te maken. Ook in het groenstructuurplan is hier aandacht voor. Dan een vraag over het nieuwe inzamelen. Er is gevraagd of, doordat in sommige wijken de afvalscheiding niet gerealiseerd kan worden met kliko's, dit vertragend werkt voor andere wijken. Hij geeft aan dat in andere wijken waar het nieuwe inzamelen nog uitgerold moet worden, dit doorgezet zal worden. Dan het effect op de duurzaamheidsambitie. Er wordt verwacht dat de ambitie uit de nota 'Afval is grondstof' van 235 kilo restafval per inwoner per jaar in 2018, gehaald wordt. Vervolgens gaat hij in op de vraag van mevrouw Manders over investeringen in Overvecht, Motie 39. De verschillende herinrichtingsprojecten die hieronder vallen zijn nog in een voorbereidend stadium. Voor verschillende projecten zijn informatieavonden geweest. Er wordt maximaal ingezet op social return en extra banen. Er moet alleen wel rekening gehouden worden met de juridische kaders. De uitkomsten hiervan heeft hij nog niet voldoende beschikbaar. De heer Schreuder had het over de subsidieregeling kleine daken. Hij vroeg of mensen samen kunnen werken zodat een wat groter dak ontstaat. Hier staat de subsidieregeling voor open. Er is wel een bepaald minimumniveau.

De heer Sienot (D66) zegt dat de heer Schreuder ook refereerde aan een collectieve inkoopactie.

Wethouder Geldof merkt op dat het mensen vrij staat om gezamenlijk naar een aannemer of iets dergelijks te gaan. De regeling staat hier ook voor open zolang het volume passend is binnen de regeling. Vervolgens was er nog een vraag met betrekking tot de bewonersenquête. Mensen zouden zich meer ergeren aan hondenpoep in sommige wijken. Over de hele stad genomen blijft deze ergernis ongeveer gelijk. Aan rommel op straat ergeren mensen zich in de loop van de jaren meer. De oorzaak hiervan is niet bekend. Er wordt geprobeerd hier zo goed mogelijk iets aan te doen, binnen de budgetten en de normen die er zijn.

De heer Van Heuven (PvdD) merkt op dat D66 en hijzelf ook gerefereerd hadden aan de raadsaudit die ook zegt welke acties ondernomen worden. Verder vroeg hij of er ook meer faciliteiten nodig zijn voor honden in Noordwest en Overvecht.

Wethouder Geldof zegt dat er in Overvecht een aantal hondenspeelweiden en -uitlaatplaatsen zijn. Hij heeft niet het idee dat hier meer plekken voor nodig zijn. Het is belangrijk dat hondenbezitters de poep achter hun hond opruimen. ***Dan de dode boom. Hij heeft al toegezegd een mogelijkheid toe te sturen voor hoe daarmee omgegaan zou kunnen worden. Hij zegt ook toe voor de tarieven***

een strekt ter vervanging te sturen. Vervolgens had de heer Brussaard het over historiserende verlichting bij het Lucasbolwerk. Hij heeft zijn mensen al meegeven dat daarnaar gekeken moet worden. De heer Van Waveren had een vraag over de brief die gestuurd is over de maatregelen met betrekking tot bij plaatsingen op straat, handhaving en uitbreiding van de service. Hij is van plan deze maatregelen uit te voeren. Mocht hij overigens besluiten de containers af te sluiten, dan informeert hij de commissie daarover. De heer Van Waveren had ook nog een vraag over de markttarieven en de verhoging daarvan. Er is jarenlang een bijdrage geweest vanuit het stationsgebied omdat er sprake was van inkomstenderving door alle verbouwingen. Dit is nu afgelopen. De omliggende bebouwing is klaar en op het Vredenburg is er een aantal nieuwe plekken. Binnen de vastgestelde toewijzingsregels zijn er geen lege plaatsen elders beschikbaar waarvoor vanuit ondernemers belangstelling is. Het college ziet dus geen mogelijkheden om voor een soort compensatie te zorgen. Daarnaast is er een meerjarig tijdpad uitgezet om de tarieven kostendekkend te maken. Dit is besproken in overlegcommissies van alle markten.

De heer Van Waveren (CDA) merkt op dat een aantal marktkooplui verrast was door het bericht. Kan de wethouder eventueel schriftelijk voor het slotdebat aangegeven om wat voor bedrag het gaat als het tarief aangepast zou worden?

Wethouder Geldof antwoordt dat hij die informatie met betrekking tot de markttarieven kan toesturen. Vervolgens het afvalloos werken in het stadskantoor. De pilot is gestart en hij heeft een brief toegezegd voor het eind van het jaar. Dan de wal- en kluisuren. Bij de integrale afweging bij de voorjaarsnota zijn substantiële keuzes gemaakt. Er is ook aangegeven dat naar de tweede helft van de Kromme Nieuwegracht goed onderzoek gedaan zal worden. Daarnaast is er ook een prioritering op de essentakziekte. **Verder geeft hij aan dat voor het slotdebat een brief komt over slimme buitenruimte. Met betrekking tot toiletten in de buitenruimte merkt hij op dat hieraan gewerkt wordt. Hij zal voor eind november hier een brief over sturen.** Dan de opmerking van mevrouw Uringa over de 1,5 miljoen euro voor communicatie. Dit bleek een misverstand. Het bleek om 150.000 euro te gaan die bij de voorjaarsnota bij amendement was ingezet. Mevrouw Uringa vond dat het geld ook voor andere dingen ingezet kon worden. Als wethouder heeft hij te maken met het amendement dat is aangenomen met daarin een doel voor de 150.000 euro. Het doel is de gft-bevordering. Hier zal hij het geld dan ook voor inzetten. Hij denkt zelf dat dit een goede bestemming is voor het geld. Vervolgens had de heer Eggermont een vraag in verband met de rioolheffing. Voor kleinverbruikers daalt het tarief wat minder dalen dan voor grootverbruikers. Dit is het gevolg van de nieuwe systematiek. Vorig jaar was de daling conform de nieuwe systematiek min of meer bij toeval voor beide gemiddeld gelijk. In 2018 en verder loopt dat verder uit elkaar door bijvoorbeeld extra aflossing, oude investeringen en andere kostenontwikkeling. Het uitmiddelen van die daling zou geen gestand doen aan de gemaakte afspraak conform de op 16 september 2016 gezonden brief over de uitvoering van Motie 2016/123.

De heer Eggermont (SP) verbaast zich erover omdat is afgesproken dat de kapitaallasten over de klein- en grootverbruikers zouden worden verdeeld. Kan de wethouder een verdere verklaring sturen van hoe dit in dit geval heeft plaatsgevonden?

Wethouder Geldof antwoordt hier een nadere schriftelijke verklaring over te zullen sturen.

Mevrouw Freytag had het over het rest restafval en of de gemeente eventueel elektrische bakfietsen kan verhuren om dit weg te brengen. Deze suggestie zal niet gevolgd worden. Dan de vraag over de standplaatsen. In 2011 is uitgebreid met de raad gesproken over het standplaatsenbeleid. Het aantal is toen op circa honderd gesteld. Het college heeft de mogelijkheid om aan uitzonderlijke gevallen mee te werken. De animo voor plaatsen buiten de binnenstad is afgenomen. Binnen de singels is terughoudendheid wenselijk.

Mevrouw Freytag (Student & Starter) merkt op dat een boedelbak wel aangeboden wordt door de gemeente. Er kan dus kosteloos een aanhanger geleend worden als iemand een auto heeft met een trekhaak. Als iemand echter geen auto heeft, dan komt diegene in de knel. Een grote elektrische bakfiets kan een oplossing zijn.

Wethouder Geldof vervolgt zijn beantwoording. Mevrouw Freytag had ook een vraag over leefbaar zwemwater. Hij merkt op dat aan zwemwater veel eisen verbonden zitten. Hij ziet geen mogelijkheden om ergens zwemwater te creëren. De PvdD had een vraag over dikkere bomen. Als bomen vervangen worden, dan is er daar beleid voor. Er wordt geprobeerd om goede bomen terug te planten. Met

betrekking tot de essentaksterfte zal hij binnenkort een brief sturen over hoe hiermee omgegaan zal worden. Als er een bomenparagraaf zit in een stedenbouwkundig programma van eisen, dan wordt aangegeven wat er in totaal verloren gaat in diameter en leeftijd. Compensatie is dan een afweging tussen alle belangen. Het is niet zo dat van elke boom de houtmassa en ecologische waarde in beeld wordt gebracht. Verder is het zo dat als er ergens een ontwikkeling is, dat men een compensatieplicht heeft. Dan het herplantplan Leeuwarden. Hij geeft aan dat er een bomenparagraaf is waarbij zo goed mogelijk gekeken wordt als bomen moeten wijken, wat eraan compensatie wordt gedaan. Vervolgens het binnenstedelijk bamboebos. Dit klinkt leuk, maar neemt ruimte in. Dan het gft-experiment op het Javaeiland in Amsterdam. Er wordt gevolgd hoe dit experiment loopt. Tot slot de tarieven van afvalverwerking. Hij heeft met betrekking tot dit onderwerp antwoord gegeven op schriftelijke vragen.

De voorzitter herhaalt de toezeggingen.

Wethouder Geldof stuurt de commissie in november nadere informatie toe over de bijdrage van Utrecht aan het Europese jaar van Cultureel Erfgoed 2018.

Wethouder Geldof stuurt de commissie een strekt ter vervanging ten aanzien van de tarieven voor het kappen van dode bomen.

De voorzitter vraagt of de wethouder deze strekt ter vervanging voor het slotdebat stuurt.

Wethouder Geldof antwoordt bevestigend.

De voorzitter herhaalt de toezeggingen.

Wethouder Geldof stuurt de commissie voor het slotdebat een strekt ter vervanging ten aanzien van de tarieven voor het kappen van dode bomen.

Wethouder Geldof informeert de commissie voor het slotdebat over de kosten van het niet doorvoeren van de extra verhoging markttarieven.

Wethouder Geldof stuurt de commissie voor het slotdebat de brief over slimme buitenruimte toe.

Wethouder Geldof informeert de commissie voor eind november over de planning en inpassing van toiletvoorzieningen in de openbare ruimte.

Wethouder Geldof stuurt de commissie een toelichting toe op het verschil in verlaging van rioolheffing voor klein- en grootverbruikers.

Mevrouw Bollen (GroenLinks) mist de toezegging om de raad actief te betrekken bij de zoektocht naar een nieuwe verwerker voor het restafval.

Wethouder Geldof merkt op dat de raad betrokken zal worden bij de nieuwe aanbesteding.

De voorzitter herhaalt de toezegging.

Wethouder Geldof betreft de commissie bij de nieuwe aanbesteding in verband met de verwerking van restafval.

De voorzitter sluit de vergadering om 19.05 uur.

Verslag van de openbare avondvergadering van de commissie Stad en Ruimte, gehouden op dinsdag 26 oktober 2017 in de raadzaal te Utrecht

5 Aanwezig: de voorzitter mw. S. Bas (D66), de wethouder Verkeer en mobiliteit, Duurzaamheid, mw L. van Hooijdonk, de leden, mw. M. Bollen (GroenLinks), dhr. C. Bos (Stadsbelang Utrecht), dhr. M. Eggermont (SP), mw. R. Freytag (Student & Starter), dhr. R. van der Graaf (CU), dhr. G. te Hoonte (VVD), dhr. B. Işik (PvdA), dhr. R. Post (PvdA), dhr. I. te Ronde (D66), mw. A. Sasbrink (PvdD), dhr. A. van Schie (VVD), mw. Schilderman (D66), dhr. J. Schreuder (D66), dhr. K. Verschuure (D66), dhr. S. van Waveren (CDA), dhr. T. Weistra (GroenLinks), de commissiegriffier dhr. J. Karens
10 Voorts zijn aanwezig enkele medewerkers en enkele toehoorders op de tribune.

Afwezig:

15 Verslag: mw. D. Muda.

INHOUD VAN DIT VERSLAG

	pagina
1. Opening en mededelingen	22
20 2. Programmabegroting 2018	22

1. Opening en mededelingen

25 **De voorzitter** opent de gezamenlijke vergadering van de commissies Stad en Ruimte en Mens en Samenleving.

2. Programmabegroting 2018

30 **De voorzitter** legt uit dat vandaag de commissiebespreking wordt voortgezet van de Programmabegroting 2018 en een aantal daaraan gerelateerde raadsvoorstellen. De definitieve besluitvorming vindt plaats in de raadsvergadering van 9 november 2017. In tegenstelling tot gewone commissievergaderingen worden bij de bespreking van deze stukken wel spreektijden gehanteerd. Daarom pleit zij ervoor dat de woordvoerders geen algemene beschouwingen houden en dat zij zo
35 veel mogelijk aansluiten bij andere fracties. De grootste oppositiepartij krijgt als eerste het woord, gevolgd door de grootste coalitiefractie, enzovoorts. De voorzitter geeft het woord aan de PvdA.

De heer **Işik** (PvdA) gaat in op duurzaamheid en zijn collega, de heer Post, zal ingaan op verkeer. De doelstellingen op het gebied van duurzaamheid blijven achter en op deze manier zal Utrecht in
40 2030 nog geen energieneutrale stad zijn. De PvdA heeft daarom eerder al gepleit voor radicale beslissingen. Spreker vraagt in dat verband of het mogelijk is de ambitie voor zonnepanelen (in 2020 zou 10% van de daken belegd moeten zijn) te verhogen. De PvdA stelt daarnaast voor om binnen tien jaar alle sociale huurwoningen te isoleren en over te gaan naar all electric. De betaalbaarheid mag daarbij echter niet uit het oog verloren worden. Spreker vraagt om een reactie van het college. De
45 PvdA overweegt een motie in te dienen op dit punt. Energiebesparing moet een belangrijk onderdeel zijn van de Energieagenda van Utrecht. Een Energiecollectief voor bedrijven is prima, maar spreker zou graag horen wat de concrete ambities van het college zijn op dit punt. De gemeente heeft afspraken gemaakt met een aantal bedrijven. Spreker wil graag geïnformeerd worden over de uitvoering en de resultaten tot nu toe.

50 De heer **Eggermont** (SP) komt terug op het isoleren van sociale huurwoningen. Hij vraagt of de PvdA bijvoorbeeld zou willen dat de gemeente kapitaal leent aan corporaties om die isolatie uit te voeren.

55 De heer **Işik** (PvdA) zou allerlei mogelijkheden willen benutten. De afdracht van de corporaties zou ingezet kunnen worden voor de duurzaamheidsambities van de gemeente. De PvdA pleit voor radicale beslissingen.

De heer **Eggermont** (SP) vraagt aan welke radicale beslissingen de PvdA denkt.

De heer **Işik** (PvdA) antwoordt dat een radicale beslissing zou kunnen zijn dat alle sociale huurwoningen binnen 10 jaar geïsoleerd moeten worden, dat er afscheid genomen wordt van gas en opgestapt wordt op all electric.

5 De heer **Eggermont** (SP) vraagt of de gemeente de kosten daarvan moet dragen.

De heer **Işik** (PvdA) antwoordt dat de wethouder er een schepje bovenop kan doen in de afspraken met de corporaties.

10 De heer **Eggermont** (SP) concludeert dat het dus niet de bedoeling is dat de gemeente die verdergaande afspraken financieren.

De heer **Işik** (PvdA) heeft al aangegeven dat de raad zou kunnen besluiten om de afdracht van de corporaties in zijn geheel te gebruiken voor de verduurzaming van sociale huurwoningen. Spreker vervolgt zijn betoog.

15 Hij wil graag geïnformeerd worden over de uitvoering en de effecten van de afspraken van de gemeente met bedrijven over energiebesparing en –gebruik. Spreker vraagt wederom aandacht voor het stimuleren van zonnepanelen. Hij vraagt of het college bereid is toe te zeggen hiermee serieus aan de slag te gaan.

20 Tot slot stelt hij de brandbrief van het Milieucentrum dat al 35 jaar een bijdrage levert aan de stad, aan de orde. Hij vraagt hoe de wethouder op die brief gaat reageren.

De heer **Van Schie** (VVD) vraagt of de heer Işik weet hoeveel donateurs de Stichting Milieucentrum heeft geworven in die 35 jaar.

25 De heer **Işik** (PvdA) vindt dat deze organisatie 35 jaar lang een bijdrage heeft geleverd aan een gezonde, leefbare stad. Hij vraagt wat het college maar ook de andere fracties vinden van deze brief.

De heer **Eggermont** (SP) vindt dat als gevolg van de langdurige subsidiëring deze stichting haar rol als 'luis in de pels' van de gemeente niet langer kan vervullen. Hij vindt dat de stichting na zo veel jaren haar eigen broek moet kunnen ophouden.

De heer **Işik** (PvdA) is het deels met de heer Eggermont eens, maar anderzijds vindt hij dat het Milieucentrum een nuttige bijdrage heeft geleverd aan de samenleving. Hij zou het jammer vinden als de gemeente de stekker eruit zou trekken. Hij pleit ervoor om in overleg te gaan over mogelijke oplossingen.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) vindt dat een lange geschiedenis geen reden kan zijn voor voortzetting van de subsidie. Op een gegeven moment moet een organisatie op eigen benen kunnen staan, bijvoorbeeld door externe fondsen te werven en/of af te slanken.

40 De heer **Işik** (PvdA) brengt daartegenin dat het Milieucentrum allang verdwenen zou zijn, als het geen toegevoegde waarde had. Hij vindt dat de heer Bos daar niet zomaar aan voorbij kan gaan.

45 De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) is het daar niet mee eens. Hij pleit voor een vangnet in plaats van een hangmat.

Mevrouw **Bollen** (GroenLinks) vindt inzet te waarderen maar zij weet ook dat er veel meer luizen in de pels zijn in Utrecht. De subsidie aan de Stichting Milieucentrum is verlengd en zij heeft de ruimte gekregen om te zoeken naar aanvullende fondsen. Bovendien kan de stichting net als andere organisaties subsidies aanvragen voor projecten. Wat GroenLinks betreft, moet dat voldoende zijn.

De heer **Işik** (PvdA) begrijpt het standpunt van GroenLinks niet. De realisatie van doelstellingen op het gebied van duurzaamheid blijft achter. Dit soort organisaties is juist hard nodig om de doelstellingen te realiseren.

55 Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) valt de heer Işik bij. Zij pleit ervoor om ook te kijken naar wat de stichting in de toekomst nog voor Utrecht kan betekenen. In reactie op mevrouw Bollen voegt zij eraan toe dat het Milieucentrum juist een belangrijke faciliterende rol heeft gespeeld voor de andere 'luizen in de pels' waarover mevrouw Bollen het heeft. Zij vraagt hoe mevrouw Bollen daarover denkt.

60

Mevrouw **Bollen** (GroenLinks) vindt dat al die partijen die onderdak vinden bij het Milieucentrum wel degelijk waardevol zijn voor Utrecht.

5 De heer **Van Waveren** (CDA) vindt dat 'luizen in de pels' in principe niet van staatswege gesubsidieerd zouden moeten worden. Het verbaast hem bovendien dat er geen bedragen genoemd worden in de brief van het Milieucentrum. Hij staat niet, zoals de heer **Işik**, bij voorbaat te springen om de tekorten aan te vullen; hij zou in ieder geval eerst meer informatie willen hebben.

10 De heer **Işik** (PvdA) heeft alleen gevraagd wat het college vindt van de brief van het Milieucentrum en of het college bereid is in gesprek te gaan over de mogelijkheden.

De heer **Post** (PvdA) gaat vervolgens in op het openbaar vervoer dat voor veel inwoners van Utrecht een sociale functie heeft. Deze sociale functie staat echter steeds meer onder druk. In het reguliere openbaar vervoer ligt de nadruk vooral op de beter renderende 'dikke lijnen' en de kwaliteit van de Regiotaxi is ondermaats. Soms worden verslechtingen teruggedraaid maar soms lukt dat niet. De wethouder heeft aangekondigd onderzoek te doen naar de manier waarop de sociale functie van het openbaar vervoer in de toekomst gewaarborgd kan worden. Spreker vraagt hoe het daarmee staat. Wethouder Diepenveel heeft toegezegd in discussie te gaan met de Regiotaxi over de toekomst. Spreker vraagt wanneer de raad een samenhangende visie van het college in samenspraak met de provincie kan verwachten op dit onderwerp.

20 De raad heeft onlangs de visie van het college ontvangen op de P&R-voorzieningen. De PvdA onderschrijft de gekozen hoofdrichting maar mist in de brief wel een aantal concrete maatregelen. In de notitie wordt gesproken over de beschikbaarheid van openbaar vervoer en leenfietsen bij P&R-locaties, maar ook van bijvoorbeeld horeca en winkels. Spreker vraagt wanneer de raad concrete voorstellen op dit punt kan verwachten.

25 In het nieuwe regeerakkoord staat dat de regering met de Regio Utrecht aan slag gaat met onder andere de Noordelijke Randweg Utrecht (NRU). Spreker vraagt of de wethouder inmiddels weet of deze passage extra geld betekent. Inzicht daarin is belangrijk omdat de plannen voor de NRU inmiddels de inspraak ingegaan zijn. De PvdA vindt het erg teleurstellend dat de verbreding van de A27 door het nieuwe kabinet niet wordt stopgezet. De PvdA vindt het erg jammer dat D66 en de CU dat niet hebben weten te voorkomen. De PvdA hoopt dat de juridische stappen die nog mogelijk zijn, wel effect zullen hebben.

35 **De voorzitter** geeft het woord aan D66, de grootste coalitiefractie.

De heer **Schreuder** (D66) constateert dat de cijfers over de behaalde resultaten bij hem voor verwarring hebben gezorgd. De cijfers kloppen af en toe niet. Hij noemt als voorbeeld de incorrecte cijfers over de realisatie van zonne-energiesystemen en CO₂-uitstoot. D66 pleit ervoor de begroting volgende keer beter te controleren, voordat die verstuurd wordt. De raad heeft maar twee momenten in het jaar om bij te sturen, de voorjaarsnota en de programmabegroting. Het is essentieel dat de raad dan beschikt over complete en juiste cijfers.

45 De heer **Van Waveren** (CDA) herkent het beeld en vraagt aan de heer Schreuder wat dit zegt over de toestand waarin zijn voorganger, woordvoerder van de grootste coalitiepartij, dit dossier achterlaat.

De heer **Schreuder** (D66) wijst erop dat de programmabegroting niet door zijn voorganger is geschreven, ook al is de vraag op zich interessant.

50 De heer **Van Waveren** (CDA) voegt eraan toe dat het niet alleen een redactionele kwestie is maar dat er structureel discussie is over de herkomst van de cijfers van dit dossier en of die matchen met cijfers uit andere bronnen, terwijl de raad wel op basis van deze informatie stuurt en stukken vaststelt.

55 De heer **Schreuder** (D66) concludeert dat D66 en het CDA het streven delen om dit aspect in de toekomst te verbeteren. Hij vervolgt zijn betoog. In Rijnenburg ligt een kans om de hoeveelheid duurzaam opgewekte energie te verhogen. D66 heeft signalen ontvangen dat de Omgevingswerkgroep nog niet betrokken is bij de scenarioplanning die in september 2017 zou beginnen. D66 is benieuwd naar de scenario's en vraagt naar een reactie van de wethouder hierop.

D6 is blij dat de gemeente woonabonnementen wil aanbieden in Overvecht-Noord als aanzet tot energieneutraal wonen. In de brief van het college wordt collectief inkopen niet meer genoemd. Spreker vraagt of dat van de baan is, terwijl het college dit eerder juist als een kansrijk middel zag.

- 5 De heer **Eggermont** (SP) komt terug op de opmerking over de participatie in Rijnenburg. Hij vraagt hoe D66 aankijkt tegen de 460.000 euro overschrijding, zoals in de tweede bestuursrapportage is aangegeven, en hoe overschrijding in het verdere participatieproces voorkomen kan worden.

- 10 De heer **Schreuder** (D66) antwoordt dat ook D66 daarover verwonderd is. Hij vervolgt zijn betoog. Utrecht is koploper op het gebied van elektrische deelauto's en D66 wil die positie graag vasthouden en uitbouwen. D66 pleit daarom voor een vloot elektrische gezinsauto's (in navolging van Amsterdam) die met een smartphone kunnen worden opgepikt. Spreker vraagt of de wethouder bereid is om een hierover een oriënterend gesprek met Hyundai of een andere aanbieder van deelautoconcepten.

- 15 De heer **Te Ronde** (D66) gaat vervolgens in op verkeer en mobiliteit. D66 is tevreden over de solide programmabegroting. Er gebeurt heel veel op het gebied van bereikbaarheid en schonere lucht en er gaat nog veel meer gebeuren. Er is echter nog een extra financiële impuls nodig voor de verkeersambities, gekoppeld aan de groei van de stad. Op die impuls zal zijn collega, mevrouw Schilderman, later ingaan.

- 20 In de stukken wordt gesproken over 700 extra fietsparkeerplekken. En dankzij D66 is er vanaf 2018 jaarlijks 600.000 euro extra beschikbaar voor maatregelen die het fietsen stimuleren, waaronder fietsparkeervoorzieningen. Uit de stukken blijkt niet hoe die extra middelen zullen worden besteed. Er zijn hoe dan ook 2000 extra fietsparkeerplekken nodig in de binnenstad. D66 wil graag inzicht in de besteding van de middelen.

- 25 Mevrouw **Schilderman** (D66) begint haar betoog met de constatering dat het nieuwe kabinet 3 miljard euro gaat investeren in infrastructuur en dat specifiek de openbaar vervoersuitdaging tussen Utrecht Centraal en de Uithof wordt genoemd. Spreekster vraagt of het mogelijk is de Utrechtse ambities bij te stellen en samen met het Rijk een programma vast te stellen en of de raad binnenkort een voorstel van de wethouder kan verwachten, zodat ook de raad daarover een uitspraak kan doen.

- 30 De heer **Eggermont** (SP) wijst erop dat de verbinding tussen Utrecht Centraal en Uithof over een jaar voor een groot deel gerealiseerd is. Hij denkt dat de grootste uitdaging voor Utrecht is een goed openbaar vervoernet te realiseren met meerdere knooppunten. Het lijkt hem niet wenselijk dat het Rijk een lightrailverbinding tussen Utrecht Centraal en de Uithof gaat realiseren.

- 35 Mevrouw **Schilderman** (D66) antwoordt dat de heer Eggermont heel goed weet dat ook D66 voorstander is van een openbaar vervoersysteem met meer knooppunten. D66 verwacht echter dat de lijn naar de Uithof over een paar jaar al weer overbelast zal zijn. Beide uitdagingen zijn belangrijk, maar het regeerakkoord spreekt expliciet over de verbinding tussen Utrecht Centraal en het Sciencepark. Spreekster pleit ervoor om daarbij aan te sluiten.

- 40 De heer **Eggermont** (SP) vindt dat juist reden om het openbaar vervoer naar andere plekken verder te ontwikkelen. Hij pleit ervoor om beide zaken onder de aandacht van de regering te brengen.

- 45 Mevrouw **Schilderman** (D66) benadrukt dat D66 voorstander is van een meerknopig stelsel, maar dat de bereikbaarheid van de Uithof per openbaar vervoer ook een punt van aandacht is. Op dit moment is de as tussen Utrecht Centraal en de Uithof erg overbelast. Over de mogelijke oplossingen zou de raad kunnen praten aan de hand van een voorstel van het college. Zij vervolgt haar betoog.

- 50 In het regeerakkoord wordt ook de NRU genoemd. Dat brengt de leefbaarheidsdoelstellingen van Utrecht een stuk dichterbij. Spreekster vraagt wat de wethouder gaat doen om ervoor te zorgen dat de verdiepte kruisingen gerealiseerd worden.

- 55 De heer **Weistra** (GroenLinks) brengt in herinnering dat GroenLinks groot voorstander is van meer verdiepte kruisingen voor de NRU en dat de raad reeds extra middelen daarvoor beschikbaar heeft gesteld. Die passage in het regeerakkoord is echter op verschillende manieren te interpreteren. Het lijkt erop dat mevrouw Schilderman al weet dat er meer geld zal komen.

Mevrouw **Schilderman** (D66) antwoordt dat er ook een financiële paragraaf bij het regeerakkoord zit. Daarin staat bijvoorbeeld dat voor het eerste jaar 500 miljoen euro extra beschikbaar is voor bereikbaarheid.

- 5 De heer **Weistra** (GroenLinks) heeft geen antwoord gekregen op zijn vraag. Hij heeft die paragraaf ook gelezen maar daar staat niet bij dat het geld naar de NRU gaat. Hij vraagt nogmaals of mevrouw Schilderman meer weet dan in het regeerakkoord staat.

- 10 Mevrouw **Schilderman** (D66) geeft toe dat er niet precies in staat waar het geld aan besteed zal worden. Zij weet wel dat een aantal knelpunten benoemd is het regeerakkoord. Een daarvan is het openbaar vervoer in Utrecht en de inpassing van de NRU. Daarop is haar licht positieve reactie gebaseerd. Het is aan de wethouder om ervoor te zorgen dat de extra middelen geïnvesteerd worden in Utrecht.

- 15 **De voorzitter** geeft het woord aan het CDA.

De heer **Van Waveren** (CDA) beperkt zijn betoog tot de bereikbaarheid, vooral omdat het moeilijk blijft om op het gebied van duurzaamheid een koppeling te leggen tussen beleid, doelstellingen en middelen.

- 20 Utrecht heeft een meerjarige ambitie voor 30 km-zones in woonwijken. Spreker constateert dat de inmiddels gerealiseerde 30 km-zones nog niet ideaal zijn. Zebrapaden zijn bijvoorbeeld niet mogelijk, terwijl bewoners die soms wel graag willen omdat er niet gehandhaafd wordt op verkeerssnelheid. Spreker denkt dat er in de praktijk veel geleerd kan worden voor de toekomstige inrichtingsopgave. Daarom vraagt hij de wethouder om een korte scan te doen en de uitkomsten met de raad te delen.

- 25 De heer **Te Ronde** (D66) brengt een recente raadsinformatiebijeenkomst in herinnering, waarbij aan de orde kwam dat problemen met verkeersveiligheid in andere gebieden vele malen groter zijn. Hij vraagt of de heer Van Waveren die gebieden ook zou willen meenemen.

- 30 De heer **Van Waveren** (CDA) herinnert zich de problemen met de inrichting van de 'speel- en leefstraten' in Overvecht. Het gaat ook daarbij om grote investeringen voor de lange termijn, dus het lijkt hem zinvol om die inderdaad ook mee nemen. Hij vervolgt zijn betoog.

- 35 Eerder is in het kader van verkeersveiligheid afgesproken dat er een 'gereedschapskist' voor bewoners beschikbaar zou komen op de website. Spreker constateert dat er voor veel vragen van bewoners geen handelingsperspectief geboden wordt, terwijl dat wel was toegezegd. Hij informeert naar de stand van zaken.

- Spreker is blij dat de inspraakprocedure voor de plannen voor de NRU gestart is. Hij informeert hoe ver de wethouder gevorderd is met de opdracht uit het amendement om ook met andere overheden aan de slag te gaan. Het CDA wil bovendien de komende tijd op de hoogte gehouden worden van de vorderingen. Het CDA is graag bereid om een bijdrage te leveren, als dat zou helpen. De plannen voor de NRU kennen verschillende varianten. Het CDA pleit er nadrukkelijk voor om in de aanbesteding nadrukkelijk ruimte te bieden voor slimme ideeën uit de markt om de overlast te beperken en de leefbaarheid te vergroten. Spreker is bang dat het ontwerp daartoe geen ruimte meer biedt na de inspraakprocedure. Hij vraagt om een reactie van de wethouder daarop.

- 45 Hij informeert naar de vorderingen met een groene golf op de Cartesiusweg en de Marnixlaan. Op de Kardinaal de Jongweg werken de nieuwe systemen inmiddels goed.

- Spreker heeft recent een discussie gehad met wethouder Kreijkamp over raming van de parkeeropbrengsten. Die opbrengsten lopen al jaren op maar die worden nu lager begroot dan de opbrengst van dit jaar. Spreker zal daarover voor het slotdebat ook technische vragen stellen.

- 50 **De voorzitter** geeft het woord aan GroenLinks.

- Mevrouw **Bollen** (GroenLinks) heeft twee vragen. Als stip op de horizon staat een circulair Utrecht, een breedgedragen wens van de raad uit 2014. Spreekster is blij dat de wethouder deze handschoen oppakt en complimenteert haar daarmee. Zij vraagt hoe en wanneer de raad de kaders daarvoor gaat afspreken.

Ten tweede vraagt zij wanneer de raad het RVIM-onderzoek "Handelingsperspectief voor een gezonde leefomgeving" kan verwachten.

De heer **Weistra** (GroenLinks) gaat in op het onderwerp bereikbaarheid. Wat GroenLinks betreft, zou het goed zijn als de Begroting 2018 zich zou beperken tot de daadwerkelijke investeringen en allerlei algemene teksten achterwege gelaten zouden worden.

5 De doelstelling voor deelauto's lijkt spreker erg ambitieus gezien de huidige stand van zaken, hoewel 8000 deelauto's op meer dan 300.000 inwoners anderzijds vrij weinig is. Hij vraagt of de wethouder dat met hem eens is en wanneer de eerder toegezegde impuls (vervolg op het Actieplan Deelauto's) komt. Een gebruiker van deelauto's heeft spreker de suggestie om parkeervergunningen de mogelijkheid te bieden een aantal keer per jaar van kenteken te wisselen, zodat bewoners een leenauto af en toe een tijdje kunnen gebruiken. Hij vraagt of de wethouder de mogelijkheden daarvoor wil bekijken.

10 De wethouder gaat in 2018 samen met de Green Business Club Utrecht (bedrijven in het stationsgebied) een pilot doen voor schone en efficiënte distributie, vooral gericht op de reductie van CO₂-uitstoot. Spreker stelt voor om daarbij ook rekening te houden met de 'slimme routes'.

In het regeerakkoord staan inderdaad interessante passages.

15 Het kabinet steunt eindelijk milieuzones. Spreker denkt dat daarom nu een geschikt moment zou zijn om ervoor te pleiten milieuzones op de matrixborden langs de snelwegen aan te kondigen om onnodig veel boetes te voorkomen.

Het regeerakkoord pleit ook voor eenduidigheid met betrekking tot milieuzones. Spreker vraagt hoe de wethouder daarover denkt en of zij al in overleg is met andere gemeenten.

20 Het kabinet pleit voor lagere parkeertarieven voor emissieloze auto's. Wettelijk kon dat tot nu toe niet maar als het kabinet het nu wil, kan Utrecht er snel werk van maken. Parkeren bij laadpalen is gratis; daarvan kan echter misbruik gemaakt worden. Misschien is een lager parkeertarief voor emissieloze auto's een goed alternatief.

25 De heer **Van Schie** (VVD) vraagt of de heer Weistra zou kunnen instemmen met het verlagen van de parkeertarieven voor alle auto's, want dat zou dan ook gelden voor emissieloze auto's.

De heer **Weistra** (GroenLinks) antwoordt dat de parkeertarieven wat hem betreft eerder omhoog zouden mogen. Het gebruik van de openbare ruimte is nu eenmaal niet gratis. Het lijkt hem wel goed om het gebruik van emissieloze auto's te stimuleren. Hij vervolgt zijn betoog.

30 GroenLinks vindt het pijnlijk dat in het regeerakkoord staat dat het kabinet wil doorgaan met de ontbrekende schakels in het wegennet, zoals de A27. Hoewel spreker zich realiseert dat de lobby in Den Haag op dat punt tot nu toe bitter weinig heeft opgeleverd, roept hij de CU toch op om haar Haagse fractie er nog eens op te attenderen dat er geen sprake is van een ontbrekende schakel op die plek.

35 GroenLinks is benieuwd of de wethouder kan duiden wat bedoeld wordt met de zin dat het kabinet doorgaat met de NRU naast de afgesproken natuurcompenserende maatregelen. Spreker vraagt of de wethouder daarover al in gesprek is. Dezelfde vraag geldt voor de voor openbaar vervoerverbindingen.

40 **De voorzitter** geeft het woord aan Stadsbelang Utrecht.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) beperkt zich tot het onderwerp duurzaamheid. Hij noemt de effectindicatoren nadrukkelijk een puinbak. Aan de hand van een groot aantal voorbeelden toont hij aan dat de cijfers uit verschillende bronnen, zoals de Voortgangsrapportage of het Energieplan, niet grote verschillen laten zien, maar dat evenmin duidelijk is waarop ze precies betrekking hebben.

De voorzitter wijst de heer Bos erop dat hij zijn spreektijd verspilt aan technische vragen.

50 De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) doet dat bewust. Hij geeft vervolgens nog meer voorbeelden van onbegrijpelijke scores op effectindicatoren.

De heer **Isik** (PvdA) begrijpt dat de heer Bos vraagtekens zet bij de cijfers. Hij denkt dat hij zijn punt voldoende duidelijk heeft gemaakt.

55 De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) gaat echter door met nog meer voorbeelden. Hij benadrukt nogmaals dat hij het een puinbak vindt en dat hij echt niet meer weet waaruit de output bestaat. Vandaag kreeg hij weer een memo van wethouder Van Hooijdonk met weer andere data over de CO₂-uitstoot. Bovendien sluiten de zelfberekende gunstige uitkomsten niet aan bij de cijfers in de Klimaatmonitor. De wethouder gebruikt cijfers, waarvan zij zelf heeft toegegeven dat ze onjuist zijn.

Spreker komt tot de conclusie dat Stadsbelang Utrecht de output van het college niet meer vertrouwt. Hij vraagt wat de wethouder zelf vindt van dit broddelwerk en wat de oorzaak daarvan is. De wethouder heeft bij de behandeling van de Warmtevisie toegezegd op korte termijn met een toelichting te komen op het verschil tussen de cijfers in de landelijke Klimaatmonitor en de cijfers van de gemeente. Spreker doet de aanbeveling dat de wethouder alle indicatoren opnieuw uitwerkt en aangeeft welke bron en welke rekenmethodiek zij gebruikt. Hij hoort graag of de wethouder zijn suggestie overneemt en of zij bereid is om die toelichting voor de begrotingsbehandeling aan de raad te presenteren.

10 **De voorzitter** geeft het woord aan de VVD.

De heer **Te Hoonte** (VVD) gaat in op duurzaamheid, een onderwerp dat op veel beleidsterreinen een rol speelt en dat wat de VVD betreft om actie vraagt. Er is veel geld beschikbaar voor het duurzaamheidsprogramma maar de VVD heeft het idee dat het te veel bij plannen blijft. Spreker vraagt de wethouder wat er werkelijk gerealiseerd is.

Omdat Utrecht veel investeert in duurzaamheid, vindt de VVD het niet terecht dat het budget zo maar wordt overgeschreden. De VVD vraagt zich bovendien af waarom de raad geen nadere keuzes heeft kunnen maken voor de inzet van het budget. Tussen de voorjaarsnota en nu is een tekort ontstaan van meer dan 500.000 euro. De VVD is bang dat de gemeente te vaak kiest voor projecten, waarvoor geen draagvlak is, met als gevolg hoge kosten en weinig resultaat. De VVD vraagt de wethouder met een concreet voorstel te komen om het tekort in te lopen voor het slotdebat.

In de begroting staat weliswaar dat in nieuwe wijken rekening gehouden wordt met een geluidsnorm die 5dB lager ligt, maar de VVD vindt daar niets van terug in de bestemmingsplannen. De VVD stelt voor het uit de Programmabegroting 2018 te halen, als het niet echt uitgevoerd wordt.

De heer **Van Schie** (VVD) vervolgt de inbreng van de VVD met verkeersveiligheid. Ondanks het feit dat verkeersveiligheid voorkomt in alle wijkactieplannen en onderwerp van gesprek is in contacten met de bewoners, is er onder het kopje bereikbaarheid geen begrotingsdoelstelling en zijn er geen structurele middelen voor beschikbaar. Wat de VVD betreft, zou dit wel moeten. Spreker vraagt het college om een concrete wijziging van de formulering van het beleidsdoel in 'een aantrekkelijke, bereikbare, verkeersveilige en duurzame gemeente'. De VVD overweegt een amendement op dit punt, ook omdat in de subdoelstelling ontbreekt dat de gemeente werkt aan een veilige infrastructuur. Spreker weet dat de wethouder bezig is om het aantal ongevallen beter te monitoren; de VVD zou dat graag uitgewerkt zien in een effectindicator om de resultaten van investeringen en maatregelen te meten.

Uit de audit kwam naar voren dat de raad zou moeten bepalen welke punten uit het mobiliteitsplan 'Slimme Routes, Slim Regelen, Slim Bestemmen' kritisch gevolgd moeten worden. De VVD stelt voor om het percentage auto's dat als doorgaand verkeer wordt geregistreerd, te volgen om te volgen of het inderdaad omlaag gaat. Spreker vraagt om een reactie van de wethouder.

De VVD vindt een apart parkeertarief voor hulpverleners weliswaar sympathiek maar zij moeten toch nog steeds 175 euro per jaar betalen. De VVD stelt voor om dat tarief drastisch te verlagen of helemaal te schrappen. Het tarief voor commerciële partijen die parkeerruimte benutten voor bijvoorbeeld bouwwerkzaamheden mag wat de VVD betreft omhoog want die kosten kunnen doorberekend worden. Spreker vraagt om een reactie van de wethouder.

Als maatschappelijk nuttig werk een criterium is, dan zou dat wat de VVD betreft zeker gelden voor onderwijzend personeel. De VVD stelt voor om leerkrachten tegen een gereduceerd tarief in de buurt van de school te laten parkeren. Spreker vraagt om een reactie van de wethouder, maar ook van de andere fracties.

In de begroting is 23.000 euro opgenomen voor de taxikeur. Spreker betwijfelt of dat voldoende is, zeker omdat de gemeente extra taken op zich heeft genomen om de taxikeur te realiseren. Hij vraagt of het genoemde bedrag voldoende is of dat een bijstelling nodig is.

De VVD is groot voorstander van de deelfiets, maar op sommige plekken is het aantal vaak niet toereikend (bijvoorbeeld bij station Leidse Rijn). Spreker vraagt of de wethouder bereid is een inventarisatie te maken van de bezettingsgraad en ervoor te zorgen dat er fietsen worden toegevoegd, waar dat nodig is. Hij vraagt om een reactie van de wethouder.

Spreker vindt het opvallend dat de automobilisten een enorme financiële bijdrage leveren aan de parkeervoorzieningen voor fietsen. Hij vraagt zich af of gratis parkeren van fietsen wel altijd en overal de goede oplossing is. Hij zou het prijsmechanisme willen inzetten om het tekort op bepaalde plaatsen te ondervangen. Hij vraagt of de wethouder bereid is een pilot betaald fietsparkeren te doen.

De heer **Eggermont** (SP) vraagt hoe de VVD denkt te voorkomen dat er dan meer fietsen op straat geparkeerd worden, terwijl de gemeente dat juist wil terugdringen.

5 De heer **Van Schie** (VVD) vindt dat dat te maken heeft met handhaving. Hij is ervan overtuigd dat de fietsers die nu gewend zijn aan de goede voorzieningen, ook bereid zullen zijn daar een klein bedragje voor te betalen. Gratis voorzieningen bestaan niet en spreker vindt dat fietsers best iets kunnen bijdragen aan hun eigen voorzieningen.

10 De heer **Weistra** (GroenLinks) hoort de heer Van Schie eerst pleiten voor lagere parkeertarieven voor hulpverleners en daarna voor een financiële bijdrage van fietsers. Het gebruik van de fiets heeft maatschappelijk gezien enorm veel voordelen. Spreker vindt dat het subsidiëren van het fietsgebruik daarom goed is. Hij vraagt of de heer Van Schie dat met hem eens is.

15 De heer **Van Schie** (VVD) ziet hierin het ideologisch verschil tussen de VVD en GroenLinks. Alle modaliteiten zijn de VVD even lief. De automobilist draagt bij aan alle voorzieningen, zowel voor de voetganger, de fietser als de gebruiker van het openbaar vervoer. De VVD vindt dat die verdeling niet helemaal eerlijk is. Bovendien is spreker ervan overtuigd dat fietsers bereid zijn om iets te betalen voor goede voorzieningen.

20 De heer **Van der Graaf** (CU) komt terug op de vraag van de heer Eggermont en vraagt hoe de VVD de kosten van de extra handhaving wil dekken en of die kosten opwegen tegen de extra inkomsten.

25 De heer **Van Schie** (VVD) vindt dat de handhavingskosten opgebracht moeten worden door de overtreeders. Hij denkt echter ook dat extra handhaving niet nodig is. Hij is ervan overtuigd dat de fietsenstalling op hele drukke plekken nog steeds volop gebruikt zal worden, als er een klein tarief voor gerekend wordt en dat het een goed sturingsmechanisme is voor de beperkte stallingsruimte. Hij benadrukt nogmaals dat de scheefgroei ten opzichte van de automobilist te groot wordt.

30 De heer **Eggermont** (SP) vindt het een gekke redenering. Hij vindt dat de automobilist terecht een bijdrage levert aan de subsidiëring van de fiets omdat juist daardoor ruimte ontstaat voor die automobilist. Hij betaalt dus gewoon voor zijn eigen gemak.

35 De heer **Van Schie** (VVD) vindt dat een lastige redenering. Mensen kiezen om verschillende redenen voor een bepaalde modaliteit. Dat zal de ene keer de fiets en een andere keer de auto zijn. Spreker pleit ervoor om voor die hele dure fietsparkeervoorzieningen een hele kleine bijdrage te vragen van de fietsers om de druk op die voorzieningen enigszins te verminderen. Vroeger moest er ook betaald worden voor de fietsenstalling.

40 De heer **Post** (PvdA) hoort de heer Van Schie een paar keer zeggen dat de automobilist rechtstreeks betaalt voor de fiets, terwijl dat natuurlijk niet zo is. Mensen betalen belasting en daarmee worden allerlei voorzieningen betaald. De PvdA wil graag in debat met de VVD over de lokale tarieven, maar de bewering van de heer Van Schie klopt niet.

45 De heer **Van Schie** (VVD) brengt daar tegenin dat de fietsstallingen wel degelijk worden betaald uit de opbrengsten van de parkeerbelastingen.

50 De heer **Te Ronde** (D66) valt de heer Post bij. Er is niet altijd een directe relatie tussen de betaalde belastingen en de besteding. Hij vindt de redenering van de heer Van Schie in die zin misplaatst. Hij zou eerst willen onderzoeken of er voldoende fietsparkeervoorzieningen zijn, voordat er sprake kan zijn van maatregelen.

55 De heer **Van Schie** (VVD) vraagt alleen of de wethouder bereid is te onderzoeken of en waar betaald parkeren voor fietsers mogelijk zou zijn. Hijzelf denkt aan de Vredenburgstalling. Hij constateert dat hij weinig politieke steun te verwachten heeft.

De heer **Van der Graaf** (CU) valt de PvdA bij. Ook hij vindt het logisch dat de een deel van de parkeerbelastingen van auto's naar fietsparkeervoorzieningen gaat omdat daardoor meer mensen met de fiets naar de binnenstad zullen gaan, wat in het voordeel is van de automobilist.

De heer **Van Schie** (VVD) benadrukt dat het parkeren in de binnenstad vooral gebruikt wordt door mensen die geen andere keuze hebben.

Hij besluit zijn betoog met het onderwerp slimme distributie. De VVD juicht alle initiatieven op dat gebied toe. Spreker vraagt de wethouder hoe de gemeente initiatieven van distributeurs en vervoerders kan steunen en belonen.

De voorzitter geeft het woord aan de CU.

De heer **Van der Graaf** (CU) begint met onderwerp duurzaamheid. Dit onderdeel van de begroting baart de CU zorgen. Ten eerste vanwege de forse overschrijding van 0,6 miljoen euro voor het Energieplan Rijnburg. De CU hoopt dat die investering ten minste terugkomt als milieuwinst. Het regeerakkoord besteedt volop aandacht aan duurzaamheid en daarom vindt de CU het opvallend dat begroting van Utrecht op dat punt zo lauw is. Spreker vraagt of de wethouder verwacht dat Utrecht in 2018 wel alle doelstellingen kan realiseren met het voorgestelde budget. Hij vraagt om een reactie van de wethouder.

Bij de bespreking van de Warmtevisie in de commissie heeft de CU gevraagd om een isolatieplan op wijkniveau. Spreker vraagt de wethouder of daarvoor voldoende middelen beschikbaar zijn. Zo niet, dan overweegt de CU een dekkingsvoorstel te doen door middel van een amendement.

De CU heeft al vaker aangekaart dat heel veel doelen in de programma's van de begroting bijdragen aan de verduurzaming van Utrecht. De CU vreest dat de raad nooit een volledig beeld zal krijgen door het onder te brengen in één hoofdstuk.

Spreker vervolgt zijn betoog met het onderwerp mobiliteit. Voor de CU staat de fiets op de eerste plaats want in een stad als Utrecht is de auto niet langer houdbaar als veelgebruikt vervoermiddel. De CU is blij dat fietsers en voetgangers samen op de eerste plaats staan in de Begroting 2018 maar ziet dat helaas niet terug in de financiële keuzes. Fietsers en voetgangers gaan er volgens deze begroting 1,5 miljoen euro op achteruit. De CU wil graag meer geld investeren in fietsnetwerken. Spreker vraagt de wethouder een toelichting te geven op deze keuze.

Een van de dingen die de CU mist in de begroting is de Route Centrum-Noord die een alternatief kan zijn voor nu al veel te drukke route via Vredenburg. In motie M106 uit 2015 is het college gevraagd om alternatieve oplossingen te zoeken en de raad daarover te informeren. In het Actieplan Fiets wordt alleen gesproken over het beter bekendmaken van deze route. Met alle ontwikkelingen aan de noordkant van het station, lijkt het de CU echter goed om zo snel mogelijk infrastructurele maatregelen te nemen. Spreker vraagt hoe het staat met de alternatieve route door de noordelijke binnenstad en wat de raad hiervan in 2018 kan verwachten.

Het college wil het gebruik van P&R-voorzieningen verder stimuleren, maar dan moet er natuurlijk wel voldoende aanbod zijn. De CU ziet net als de Partij voor de Dieren mogelijkheden voor een nieuwe P&R-locatie bij Sportpark Elinkwijk. De wethouder heeft eerder toegezegd dat dit meegenomen zou worden in de plannen voor de Burgemeester Norbruislaan. Spreker informeert naar de stand van zaken.

Net als de PvdA is ook de CU benieuwd naar de situatie met betrekking tot deelfietsen bij de P&R-locaties. Spreker vraagt welke locaties de wethouder het meest geschikt acht voor deelfietsen.

Fietsers en voetgangers staan samen op de eerste plaats in de Begroting 2018. Volgens de CU wordt dat met name interessant op locaties waar fietsers en voetgangers de ruimte moeten delen, zoals de Vismarkt. De CU heeft het college eerder in motie 2016-64 gevraagd om met oplossingen te komen voor de binnenstad. Spreker vraagt of de wethouder bereid is om in 2018 de eerste opties te bekijken waarin fietsers en voetgangers samen op de eerste plaats kunnen blijven in de binnenstad.

De CU zou graag de steeds langer wordende wachtlijsten voor een parkeervergunning in de binnenstad willen aanpakken. Uit recent onderzoek van de VU Amsterdam blijkt dat een wachttijd van een jaar of langer leidt tot een daling van het autobezit met 2%. Spreker vraagt of de wethouder bereid is te onderzoeken wat de effecten zijn, als mensen zouden moeten betalen om op de wachtlijst te mogen staan. Volgens de CU zou dat ertoe leiden dat mensen zich afmelden, als ze gekozen hebben voor alternatief vervoer. Spreker vraagt of de wethouder bereid is om de mogelijkheden voor een pilot te onderzoeken.

Verkeersveiligheid is een belangrijk onderwerp voor de CU. Tweemaal per jaar wordt de raad geïnformeerd over de stand van zaken met het Programma Verkeersveiligheid. De CU vraagt de wethouder in 2018 meer aandacht te schenken aan de evaluatie van maatregelen en herinrichting van straten of kruisingen.

Uit de tweede bestuursrapportage blijkt dat er geld overblijft voor bereikbaarheid. Spreker vraagt of de wethouder bereid is dit geld in te zetten voor de fietsers. De CU heeft twee suggesties waaraan de bereikbaarheidsgelden besteed zouden kunnen worden. Allereerst aan het verwijderen van paaltjes en

stoepranden bij fietspaden in het kader van de verkeersveiligheid. Ten tweede zou de CU graag extra geld investeren in de alternatieve routes door het centrum. Spreker vraagt of de wethouder deze suggesties wil overnemen. De CU overweegt om een amendement in te dienen op dit punt.

5 **De voorzitter** geeft het woord aan de SP.

De heer **Eggermont** (SP) gaat eerst in op het openbaar vervoer. Tot aan de voorjaarsnota van de provincie heeft de SP heel hard gestreden om lijnen terug te krijgen in Utrecht en de structuur van het openbaar vervoer in de stad te verbeteren. De neerwaartse spiraal lijkt echter moeilijk te doorbreken, 10 waardoor de gemeente nooit zal toekomen aan de afspraak om knooppunten te ontwikkelen. De SP vindt dat het tijd wordt dat de gemeente kortlopend (enkele jaren) delen van lijnen ter exploitatie aanbiedt aan de provincie om de neergaande lijn om te buigen. Spreker vraagt of de wethouder bereid is om daarover na te denken. Hij vindt de opmerkingen van de VVD over parkeertarieven voor 15 hulpverleners sympathiek, vooral ook de manier waarop de VVD die tegemoetkoming wil financieren. Hij vraagt zich af hoe de wethouder daarover denkt. Tot gaat hij in op de brief van het Milieucentrum. Voor de SP is glashelder dat een luis in de pels niet afhankelijk zijn van de overheid. Dat is voor de SP de belangrijkste reden om de eerdere keuze van de raad niet terug te draaien.

20 Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) vraagt of de SP het Milieucentrum enkel ziet als een luis in de pels of ook vindt dat het Milieucentrum andere taken vervult.

De heer **Eggermont** (SP) antwoordt dat het Milieucentrum net als andere instellingen projectsubsidies kan aanvragen voor taken die het voor de gemeente verricht.

25 **De voorzitter** geeft het woord aan Student & Starter.

Mevrouw **Freytag** (Student & Starter) begint haar betoog met stoplichten. Student & Starter is al geen voorstander van stoplichten maar zeker niet van stoplichten die mensen ongelijkwaardig behandelen. 30 Zij bedoelt stoplichten waar auto's maar één keer hoeven te wachten om een kruising te kunnen passeren maar fietsers soms twee of drie keer. Student & Starter vindt dit onacceptabel, zeker als de gemeente meer mensen op de fiets wil hebben. In Groningen bestaat dat probleem niet omdat fietsers daar allemaal tegelijk groen licht krijgen. Spreekster vraagt of de wethouder bereid om er bij de ontwikkeling van een stoplicht voor te zorgen dat ook de fietsers binnen één cyclus kunnen oversteken 35 en of zij bereid is om een inventarisatie te maken van verkeerslichten waar fietsers meer dan één keer voor een kruising moeten wachten en daarvoor een oplossing te presenteren.

De heer **Van Schie** (VVD) wijst erop dat het de bedoeling is dat kruisingen zo efficiënt mogelijk werken. Mevrouw Freytag heeft het over kruisingen die blijkbaar nog niet zo slim zijn ingericht. Het 40 verkeerssysteem zou adaptief moeten omgaan met het aanbod aan deelnemers. Dat is een andere denkrichting dan mevrouw Freytag aandraagt.

Mevrouw **Freytag** (Student & Starter) denkt dat het dezelfde denkrichting is. Student & Starter is ook voorstander van zo slim mogelijke stoplichten. Een van oplossingen is om alle fietsers tegelijkertijd 45 groen licht te geven. Het wegslepen van fietsen blijkt een grote bron van ergernis. Spreekster begrijpt waarom er dagelijks grote aantallen fietsen naar het depot worden gebracht. Mensen zetten niet voor de lol hun fiets in de weg of buiten de rekken. Wat Student & Starter betreft, is voorkomen beter dan genezen. Spreekster vraagt de wethouder om een overzicht te maken van de 'wegsleefhotspots', inclusief een analyse van 50 de redenen van weghalen en een voorstel om het weghalen te voorkomen. Daarnaast stelt zij voor om de code van de fietsenstalling bij de weggehaalde fiets te vermelden om het zoeken van de eigenaar te vergemakkelijken.

D66 sprak over 600.000 euro voor het stimuleren van het gebruik van de fiets. Spreekster heeft een idee, namelijk het actieplan "Fietsen in de herfst". Wat kan de gemeente doen om het fietsen in een 55 jaargetijde met wind, regen, plassen en bladeren op de weg en slecht verlichte kruispunten comfortabeler te maken? Student & Starter ziet dit soort problemen graag geadresseerd in een brief, maar het liefst in een actieplan.

Student & Starter vindt ook dat er dringend meer fietsparkeerplekken in de stad komen. Voor de resterende 1300 die nog niet gepland zijn, nomineert zij het Janskerkhof. Zij is ervan overtuigd dat het 60 Janskerkhof behoort tot een van de 'wegsleefhotspots'.

De voorzitter geeft tot slot het woord aan de Partij voor de Dieren.

- 5 Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) benadrukt dat de vele fouten in de cijfers in het hoofdstuk Duurzaamheid
ook in de fracties van de Partij voor de Dieren tot frustratie hebben geleid. Voor de Partij voor de
Dieren rijst de vraag hoe serieus de wethouder die cijfers zelf nog neemt en hoe de raad de voortgang
kan controleren, als de raad niet kan vertrouwen op de aangeleverde cijfers. In het memo van
vandaag staat dat er nog een toelichting komt op de verschillen met de Klimaatmonitor. Spreekster
10 vraagt of de wethouder daarbij ook in te gaan op de vraag waarom Utrecht kiest voor eigen
berekeningen, terwijl de landelijke Klimaatmonitor ook per gemeente een overzicht geeft van de
ontwikkeling van de CO₂-uitstoot. Wat de uitkomst ook is, de reductie is hoe dan ook te weinig om de
uitstoot in 2030 tot nul te hebben teruggebracht. Klimaatverandering is nu al een probleem en daarom
vraagt spreekster wat het college concreet in 2018 gaat doen. In de Programmabegroting 2018 staat
15 dat het van belang is om aandacht te hebben voor de afname van milieubelasting door mens,
materialen en activiteiten. Die constatering onderschrijft de Partij voor de Dieren volledig, maar juist
daarom is het teleurstellend dat de hoe-vraag niet wordt beantwoord. Op technische vragen kreeg de
Partij voor de Dieren het antwoord dat er in het laatste kwartaal van 2018 informatie zal komen over
de invulling. Spreekster vraagt of dit dus betekent dat concrete acties en maatregelen in 2018 nog niet
van de grond zullen komen.
- 20 De Partij voor de Dieren stelt meestal de productie en consumptie van dierlijke eiwitten aan de orde
maar ook apparaten, kleding en meubels doen een groot appel op grondstoffen. Spreekster vraagt of
de wethouder bereid is om de energieadviseurs en –ambassadeurs van het programma Utrechtse
Energie in hun contact met bewoners ook hieraan aandacht te laten besteden om het bewustzijn op dit
punt te vergroten.
- 25 Bij de behandeling van het programma Energie heeft het college toegezegd een Gemeentelijke
Energiecoördinator aan te stellen. Spreekster vraagt of die gebeurd is en wat deze coördinator in het
afgelopen jaar bereikt heeft.
Spreekster vervolgt haar betoog met mobiliteit, dat naast consumptie ook een belangrijk
aandachtspunt is op weg naar een klimaatneutraal Utrecht. Zij denkt daarbij aan het type auto's in het
gemeentelijk wagenpark, leerlingen- en Wmo-vervoer. De Partij voor de Dieren vraagt zich af of in de
30 Utrechtse aanbestedingen al milieuvriendelijke alternatieven voor diesel en benzine worden
meegenomen. Spreekster vraagt of de wethouder bereid is ervoor te zorgen dat bij alle
aanbestedingen op het gebied van mobiliteit die in 2018 uitgezet en voorbereid worden, duurzaamheid
een doorslaggevend criterium zal zijn en dat de meest vergaande eisen op dit gebied gesteld zullen
35 worden.
Om de onvermijdelijke CO₂ op te vangen zijn bomen de beste oplossing. Een bamboebos is daarvoor
een snel middel. Spreekster vraagt of de wethouder zich zou willen inzetten voor de realisatie
daarvan.
- 40 De heer **Te Hoonte** (VVD) vraagt waar de Partij voor de Dieren een bamboebos zou willen realiseren,
hoe groot dat bos moet worden en hoeveel CO₂ zo'n bos kan opnemen.

- Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) antwoordt dat verschillende plekken in aanmerking komen, zoals een
stukje van het stadhuisplein. Er zijn ook mooie voorbeelden van geluidswanden van bamboe.
- 45 Spreekster denkt dat er bij verschillende stadsontwikkelingen stukjes vrijgemaakt zouden kunnen
worden voor bamboebos. Zij vervolgt haar betoog.
De Partij voor de Dieren vindt het een alarmerend bericht dat het Milieucentrum op 1 januari 2018 haar
deuren moet sluiten. Het Milieucentrum geeft goede adviezen en ondersteuning en helpt daarmee
Utrecht om klimaatneutraal te worden. In het coalitieakkoord staat dat de Stichting Utrecht die functie
50 zou kunnen overnemen maar wat spreekster betreft, was van tevoren al duidelijk dat dit niet zou
lukken. Voor de Partij voor de Dieren is het belangrijk dat het Milieucentrum zijn werk kan voortzetten.
Spreekster vraagt of het college bereid is om in te gaan op het verzoek van het Milieucentrum om in
gesprek te gaan en naar een oplossing te zoeken. Zij vraagt of het college het eens is met de Partij
voor de Dieren maar ook met de 35 ondertekenaars van de brief dat de essentiële rol van het
Milieucentrum op het gebied van advies en reflectie moet worden gekoesterd en ondersteund door de
gemeente, vooral in het licht van gezonde verstedelijking en klimaatadaptatie die het college
55 voorstaat.

- 60 De heer **Van Schie** (VVD) vraagt of mevrouw Sasbrink al donateur is van het Milieucentrum Utrecht.

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) gaat daar niet op in.

De voorzitter constateert dat alle fracties aan het woord zijn geweest. Zij schorst de vergadering op verzoek van de wethouder zodat die de beantwoording kan voorbereiden. Na heropening van de vergadering geeft zij het woord aan wethouder Van Hooijdonk.

Wethouder Van Hooijdonk begint haar beantwoording op verzoek van de commissie met het programma Duurzaamheid. Zij kiest voor een thematische behandeling van de vragen.

- Geluid
In het bestemmingsplan van Leidse Rijn is een 5dB lagere norm opgenomen voor nieuwbouw omdat geluidsoverlast volgens de laatste inzichten schadelijk is voor de gezondheid. Dezelfde keuze zal worden gemaakt voor de nieuwe Omgevingsvisie en de Cartesiusdriehoek.
- Luchtkwaliteit en gezondheid
De wethouder hoopt en verwacht het rapport van het RIVM in dit jaar te ontvangen en de raad daarover te kunnen informeren. In het regeerakkoord staat in feite precies waarvoor Utrecht al heel lang pleit, namelijk meer duidelijkheid voor automobilisten over milieuzones. De wethouder zal dit dus zeker aankaarten in Den Haag maar zij wil niet vooruitlopen op volgende stappen. Zij zal wel gelijk met het RIVM-rapport een aantal maatregelen voorstellen.
- Circulaire economie
De wethouder verwacht rond de jaarwisseling met voorstellen te komen voor de kaders in combinatie met het onderwerp duurzaam inkopen.
- Indicatoren met betrekking tot de bodem
De wethouder noemt dit het ingewikkeldste thema uit haar portefeuille. Zij begrijpt dat dit af en toe tot gefronste wenkbrauwen leidt. Volgens het Convenant Wet bodembescherming moet Utrecht nog vijf locaties saneren. De percentages in de tabel hebben daarop betrekking.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) benadrukt dat zijn vragen en bezwaren niet alleen betrekking hadden op de bodem maar ook op heel veel andere effectindicatoren die er naar zijn mening dramatisch uitzien. Hij handhaaft zijn vragen en hoopt dat de wethouder die alsnog beantwoordt.

Wethouder Van Hooijdonk heeft nadrukkelijk gezegd dat zij heeft gekozen voor beantwoording per thema. Zij komt later terug op zijn andere vragen.

- Milieucentrum
De wethouder brengt in herinnering dat de raad ongeveer drie jaar geleden over het Milieucentrum heeft gedebatteerd. In het coalitieakkoord staat dat de subsidie van het Milieucentrum zou stoppen. Het Milieucentrum heeft destijds zelf aangegeven wat het nodig had om op eigen benen te kunnen staan. Het college heeft dat gehonoreerd en is zeer coulant geweest in de afbouw van de subsidie. Het college zal uiteraard reageren op de brief maar de wethouder ziet geen reden om terug te komen op het besluit.
- Energiecoaches
De wethouder brengt in herinnering dat Utrecht slechts beschikt over beperkte middelen, een grote opgave heeft in de energietransitie en ervoor gekozen heeft om alleen aandacht te besteden aan de directe emissies. Wellicht heeft Utrecht zelfs te weinig middelen om de doelen te kunnen behalen. Zij denkt dat het niet helpt om dan toch over zaken te gaan praten, waarop de gemeente hoe dan ook weinig grip heeft. Het college stelt zich tot doel om zo snel mogelijk zo ver mogelijk te komen op het gebied van energie.

De heer **Işik** (PvdA) vraagt wat er gebeurt met de taken van het Milieucentrum, als de stichting zou ophouden te bestaan.

Wethouder Van Hooijdonk antwoordt dat het Milieucentrum een organisatie is in het maatschappelijk middenveld die jarenlang met hart en ziel heeft ingezet voor een onderwerp, maar dat zij geen wettelijke taken uitvoert. Bovendien kent Utrecht op dit terrein een heel rijk maatschappelijk middenveld dat volgens de wethouder goed functioneert.

De wethouder vervolgt haar beantwoording met het onderwerp energie.

- Isolatieplan op wijkniveau
Volgens de wethouder doet de gemeente al heel veel binnen het programma en zij voelt er weinig voor daar nog iets naast te zetten. Zij geeft ter illustratie een opsomming van wijkgerichte activiteiten met het oog op de energietransitie.
- Collectieve inkopen

Zoals in het amendement staat, ziet de wethouder collectief inkopen ook nog steeds als een goede optie. Wellicht is de conclusie gerechtvaardigd dat de brief niet uitputtend was omdat deze goede suggestie er niet in stond.

– Middelen voor de Warmtevisie

5 De wethouder brengt in herinnering dat bij de commissiebehandeling eerder de vraag aan de orde is geweest of er wel voldoende middelen beschikbaar zijn voor de warmtevisie. Het gaat nu vooral om het vastleggen van uitgangspunten. Als er geprogrammeerd wordt, zal er naar meer dekking gezocht moeten worden.

– Isolatieprogramma voor sociale woningbouw

10 De PvdA wil binnen tien jaar alle sociale huurwoningen isoleren en van het gas af halen. Dat lijkt de wethouder wel erg ambitieus. Het college maakt elk jaar prestatieafspraken met de corporaties. Aanvankelijk was het streven vooral label B, maar inmiddels daagt het college corporaties echt uit om zo ambitieus mogelijk te zijn maar tien jaar lijkt haar te ambitieus.

– Zonne-energie

15 De PvdA pleit ervoor de doelstelling van 10% in 2020 te verhogen. Uiteraard zou de wethouder dat graag willen maar zij moet ook reëel blijven. De huidige doelstelling vereist al een enorme exponentiële curve. Utrecht gaat dat waarschijnlijk halen en is daarmee een stuk sneller dan de andere grote steden. Het lijkt de wethouder echter niet realistisch om er nog een schepje bovenop te doen en bovendien is Utrecht sterk afhankelijk van landelijk beleid, zoals het al dan niet voortzetten van het salderingsbeleid.

– Afspraken met bedrijven

20 De bedrijven van Lage Weide hebben een energiecollectief opgericht. De gemeente heeft daar processen ondersteund en afspraken gemaakt. Die aanpak wordt uitgebreid naar andere bedrijventerreinen. Uiteraard moeten bedrijven zich houden aan de wettelijke vereisten maar daarnaast probeert de gemeente hen te verleiden tot bovenwettelijke maatregelen. De gemeente ondersteunt maar zal bedrijven ook achter de broek zitten, als zij daarvoor de instrumenten heeft.

– Isolatie-indicator

In antwoord op de vraag van de heer Bos zegt de wethouder dat deze indicator betrekking heeft op maatregelen die mensen thuis genomen hebben. Deze indicator komt uit de Inwonersenquête.

– Rijnenburg

30 In antwoord op de vraag van de heer Schreuder zegt de wethouder dat nu het proces uitgewerkt wordt. Er is een procesbegeleider geselecteerd. Zij verwacht de raad op korte termijn te kunnen informeren over de aanpak. Daarna zullen de inwoners in de wijk snel geïnformeerd worden.

35 **De voorzitter** concludeert dat de commissie geen vragen heeft over het onderwerp energie.

Wethouder Van Hooijdonk vervolgt haar beantwoording met de resterende vragen die voor een groot deel, en terecht, over de indicatoren gingen. Zij baalt natuurlijk enorm dat daarin verschillende fouten zijn gemaakt.

40 **De voorzitter** onderbreekt de wethouder want de heer Işik blijkt toch nog een vraag te hebben over het voorgaande onderwerp.

45 De heer **Işik** (PvdA) is blij dat het college de aanpak van Lage Weide wil uitbreiden naar andere bedrijventerreinen maar zijn vraag had ook betrekking op kantoorruimte. Hij vraagt of de wethouder bereid is toe zeggen ook aandacht te besteden aan energiebesparing in kantoren.

Wethouder Van Hooijdonk antwoordt dat kantoorgebouwen vaak op bedrijventerreinen staan. De gemeente praat in verschillende constellaties met bedrijven. Vanaf 2023 moeten alle kantoren aan label C voldoen. Het college probeert bedrijven ook op dit punt te verleiden en te inspireren om verder te gaan en heeft daarvoor een pakket aan mogelijkheden. De wethouder keert terug naar het onderwerp indicatoren.

– Indicatoren

55 De wethouder krijgt grijze haren van de indicatoren en zij baalt ervan, zoals gezegd, dat daarbij zo veel is misgegaan. Naar aanleiding van de audit bij de voorjaarsnota heeft zij al geconstateerd dat het nodig is om extra aandacht te besteden aan de cijfers en de herkomst ervan en dat zal dan ook gebeuren bij de volgende voorjaarsnota. Zij zal zeker ook aandacht besteden aan de interne procedures om dit soort fouten in de toekomst te voorkomen. Zij heeft al een toelichting toegezegd over de vergelijking met de Klimaatmonitor. Bij de behandeling van de Warmtevisie heeft zij al uitgelegd dat het college ervoor gekozen heeft een afbakening te gebruiken van precies die zaken

die voor Utrecht van belang zijn. Het concentreert zich in het algemeen meer op de gebouwde omgeving.

– Doelstellingen

Zowel de PvdA als de Partij voor de Dieren constateren dat de doelstellingen achterblijven. Dat punt is al vaker aan de orde geweest en de wethouder heeft al vaker uitgelegd dat de doelstellingen met de kennis van nu technisch nog niet haalbaar zijn, maar dat de raad desalniettemin vond dat die doelstellingen als stip op de horizon gezet konden worden. De VVD heeft in dat verband gevraagd waarop de gemeente wel grip heeft en waar effecten gesorteerd worden. De wethouder heeft al eerder gezegd dat de gemeente op sommige dingen echt afgerekend kan worden (controle en handhaving) maar dat zich daarbuiten een grote cirkel bevindt waarin de gemeente hooguit kan proberen om invloed uit te oefenen. De input van de gemeente leidt lang niet altijd tot een voorspelbare output. De gemeente kan wel aan de hand van de dynamiek in de samenleving kiezen voor de beste interventies. De vraag is dus vooral of de gemeente de juiste interventies pleegt. De wethouder geeft toe dat de gemeente dat aspect, ook in financiële zin, beter moet leren beheersen. Juist die dynamiek heeft geleid tot overschrijdingen omdat er veel dingen gebeuren die niet voorspeld waren. Zij noemt als voorbeeld twee initiatieven op het gebied van geothermie. Los daarvan rapporteert het college in de voortgangsrapportage voor de zomer over de inzet en de resultaten.

– Budget 2018

De CU heeft gevraagd of het budget voor 2018 wel voldoende is. De wethouder antwoordt daarop dat overschrijdingen niet mogen, wat betekent dat de kosten goed beheerst moeten worden en dat vooraf de juiste keuzes gemaakt moeten worden. De overschrijding is niet bij de voorjaarsnota gemeld omdat die toen nog niet bekend was. Het is niet mogelijk om dit verschil in twee maanden in te lopen, dus dit moet bij de verantwoording opgelost worden.

– Energiecoördinator

De Energiecoördinator heeft tot taak om een energiemanagementsysteem voor het gemeentelijk vastgoed te ontwikkelen. Dat wordt nu opgezet.

– Bamboebos

Het college heeft in de stedelijke context de prioriteit gelegd bij het terugdringen van energieverbruik en –opwekking. De wethouder denkt dat een stedelijke omgeving zich niet als eerste leent om veel te doen aan opslag.

De voorzitter vraagt of de commissie nog vragen heeft over het blok energie en geeft het woord aan de VVD.

De heer **Te Hoonte** (VVD) vindt het antwoord van de wethouder op zijn vraag over de overschrijding van 600.000 euro wat te gemakkelijk. Utrecht wil vooroplopen maar blijkbaar is het budget daarvoor niet toereikend. Spreker vindt dat het aan de wethouder is om ervoor te zorgen dat de gemeente nergens aan begint, voordat er middelen voor beschikbaar zijn. Zijn standpunt is dat de gemeente volgend jaar dus 600.000 euro minder te besteden heeft op dit programma. Hij vraagt wat de wethouder voor volgend jaar denkt te schrappen.

Wethouder Van Hooijdonk heeft al toegegeven dat het college er niet in geslaagd is om de beheersing. De signalen niet snel genoeg naar boven zijn gekomen. Het proces moet volgend jaar beter ingericht worden. De raad heeft het budgetrecht maar de normale gang van zaken is dat een overschrijding aan de orde komt bij de verantwoording.

De heer **Te Hoonte** (VVD) vraagt of dat betekent dat het ten laste wordt gebracht van de algemene reserve of dat de raad nog een voorstel kan verwachten om het tekort in te lopen.

Wethouder Van Hooijdonk antwoordt dat er staat dat bij de verantwoording uitgelegd zal worden hoe dit bedrag gedekt kan worden. Er staat niet dat het ten laste gebracht wordt van de algemene reserve.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) vindt balen als een stekker een interessant antwoord maar wat hem betreft, heeft de wethouder blijk gegeven van een totaal gebrek aan regie op deze indicatoren. Hij vertrouwt die in elk geval niet meer. Hij heeft de wethouder de aanbeveling gedaan om alle indicatoren en de output opnieuw uit te brengen, inclusief uitleg over de rekenmethodiek. Hij wil die informatie niet bij de voorjaarsnota maar voor de behandeling van de Programmabegroting 2018 ontvangen. Als de wethouder daartoe niet bereid is, dan rijst de vraag of de andere fracties de suggestie van Stadsbelang Utrecht steunen.

Wethouder Van Hooijdonk komt voor de raadsbehandeling van de begroting met een brief met uitleg over de Klimaatmonitor. Voor de andere indicatoren zal zij met een doorlichting en voorstellen komen bij de voorjaarsnota. Zij blijft wat dat betreft bij haar antwoord.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) vraagt aan de andere fracties wat zij ervan vinden.

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) heeft nog geen reactie gekregen op haar vraag wat de voornemens zijn voor verdergaande duurzaamheidseisen bij aanbestedingen op het gebied van gemeentelijke mobiliteit.

Wethouder Van Hooijdonk zal daarop terugkomen bij het onderwerp mobiliteit.

De voorzitter concludeert dat niemand behoefte heeft aan een reactie op de oproep van de heer Bos. Zij vraagt de wethouder verder te gaan met het onderdeel bereikbaarheid.

Wethouder Van Hooijdonk gaat verder met het onderdeel bereikbaarheid.

– **Uitbreiding voetgangersgebied**

In antwoord op de vraag van de CU over ‘shared space’ voor fietsers en voetgangers zegt de wethouder dat het college daarover recent een voorstel heeft gedaan dat geagendeerd wordt voor de commissie. De huidige situatie zou daardoor niet veel veranderen. Overal mengen lijkt de wethouder geen goed stap om tot een betere balans te komen.

– **Fietsen**

De constatering van de CU dat de financiering voor fietsen afneemt af, kon de wethouder niet plaatsen. Zij legt dat Utrecht langjarige programmeringen kent maar dat het ritme daarvan per jaar kan verschillen. De investeringen voor fietsen zijn niet gedaald maar dat laat onverlet dat er altijd meer wensen zijn dan middelen.

– **Fietsroute noordelijke binnenstad**

In antwoord op de vraag van de CU zegt de wethouder dat er op dit moment gestudeerd wordt op de juiste route. Daarna zal er met de buitenwereld over gepraat worden.

– **Actieplan Fietsen in de herfst**

De wethouder vindt dit natuurlijk een sympathiek idee maar het college wil fietsers liever het hele jaar door helpen. Utrecht heeft daarvoor al het Actieplan Fiets. Het college heeft helaas geen invloed op het weer. Plassen en bladeren hebben vaak te maken met onderhoud. De wethouder zou een apart programma voor de herfst niet aanbevelen.

– **Paaltjes op fietspaden**

De CU heeft gevraagd om zo veel mogelijk obstakels op fietspaden weg te halen. Volgens de wethouder is dat op veel plekken al gebeurd, ook al is het werk nog niet helemaal klaar.

– **Beter afstellen fietsstoplichten**

In reactie op de vraag van Student & Starter over het afstellen van fietsstoplichten en de Groningse methode zet de wethouder dat het naar aanleiding van het meldpunt stoplichten op veel punten al verbeterd is. Op veel plekken worden juist de fietsers bevoordeeld. Het Groningse systeem wordt in de buurt van de Merendijk toegepast maar dat kan lang niet altijd toegepast worden, omdat het veel tijd en beslag neemt en omdat het kruispunt er niet altijd veiliger door wordt.

– **Fietsparkeren**

De wethouder is bereid om te verkennen of de code op de sticker gebruikt kan worden om weggehaalde fietsen gemakkelijker terug te kunnen vinden in het depot. Als het gemakkelijk te realiseren is en het helpt, dan zou het een goed idee kunnen zijn.

– **Data over het weghalen van fietsen**

Er wordt alleen gehandhaafd op gevaarlijk gestalde fietsen. Daarvoor bestaan goed uitontwikkelde richtlijnen. De gemeente weet inderdaad waar en waarom fietsen weggehaald zijn. De wethouder is bereid om te checken of die data preventieve maatregelen opleveren.

– **Betaald parkeren voor fietsen**

Tot nu toe is de ervaring dat betaald parkeren voor fietsen voor de gemeente net zo duur is als gratis parkeren vanwege de handhavingskosten. Zij sluit niet uit dat betaald parkeren voor fietsen ooit wordt ingevoerd maar vooralsnog denkt de wethouder niet dat dit de oplossing is.

– **Inzicht in de overschrijding van 600.000 euro**

Er wordt gewerkt aan extra maatregelen om het tekort in de binnenstad in te lopen. De wethouder zegt toe dat daarbij ook ingegaan zal worden op die 600.000 euro. Pop-up-fietsenstallingen zijn zeker een mogelijkheid.

- 5 **De voorzitter** vraagt of hiermee alle vragen over de fiets beantwoord zijn, maar dat blijkt nog niet het geval te zijn. Zij geeft het woord aan Student & Starter.

10 Mevrouw **Freytag** (Student & Starter) heeft gevraagd naar een inventarisatie van de wegsleephotspots voor fietsen. Met betrekking tot de stoplichten wil zij graag van de wethouder horen of zij het ook onwenselijk dat fietsers langer moeten wachten bij stoplichten dan auto's en of zij verwacht dat dit invloed heeft op de bereidheid om met de fiets te gaan. Spreker is ervan overtuigd dat een goed onderhouden fietspad zonder bladeren het fietsen meer stimuleert dan een pop-up-stalling. Zij benadrukt dat het momenteel slecht gesteld is met de fietsroutes rond het station en zij pleit er dan ook voor om daar structureel iets aan te doen.

15 De heer **Te Ronde** (D66) voegt daaraan toe dat Stadswerken de fietsroutes sneeuwvrij, ijzelvrij en misschien ook wel bladvrij hoort te houden. Hij vraagt de wethouder wanneer hij de brief over de 600.000 euro kan verwachten.

20 De heer **Van der Graaf** (CU) komt terug op het antwoord van de wethouder met betrekking tot de fietsroute noordelijke binnenstad. De motie die in 2015 is aangenomen, wordt gevraagd om reële alternatieven uit te werken en de raad te informeren voor 1 januari 2016. Hij vraagt wanneer de raad voorstellen kan verwachten.

25 **Wethouder Van Hooijdonk** antwoordt dat de raad in de loop van 2018 voorstellen kan verwachten voor de 'route om de noord'. De brief over fietsparkeren komt op korte termijn. In reactie op mevrouw Freytag zegt de wethouder dat pop-up-stallingen en onderhoud echt twee verschillende dingen zijn. Er is gewoon een tekort aan stallingruimte in de binnenstad; daar moet iets aan gedaan worden. Onderhoud kan altijd beter maar ook daar speelt geld een rol. De wethouder beaamt dat het uiteraard niet wenselijk is dat fietsers langer staan te wachten dan auto's. Zijzelf kent geen cycli waar de fiets benadeeld wordt en zij is dan ook benieuwd waar dat gebeurt. Zij vraagt de commissie om haar de tijd te geven tot het tweede kwartaal 2018 om terug te komen op de wegsleepregeling.

Wethouder Van Hooijdonk vervolgt haar beantwoording met het onderwerp auto.

- 35 – Betaald op de wachtlijst voor parkeervergunningen
De CU stelt deze maatregel voor en de wethouder is benieuwd hoe de andere fracties daarover denken. Op een wachtlijst staan is volgens de wethouder op zich al een prikkel om andere keuzes te maken. Als de commissie het wil, is zij bereid om dit uit te voeren.
- 40 – P&R
De PvdA heeft gevraagd wanneer de wethouder met concrete voorstellen komt, terwijl de wethouder van mening is dat de uitvoering al begonnen is. Zij is niet van plan om meer papier te gaan aanleveren. Er wordt aan gewerkt. In antwoord op de vraag van de CU zegt de wethouder dat al gekeken is of het terrein bij sportpark Elinkwijk geschikt gemaakt kan worden, maar daar is met de busverbinding een knelpunt. De CU heeft ook gevraagd om meer ov-fietsen bij P&R's. Als er behoefte is aan meer deelfietsen, dan stimuleert de gemeente dat. Sommige P&R's zijn qua afstand minder geschikt voor deelfietsen.
- 45 – Parkeertarieven
De VVD heeft een aantal suggesties gedaan voor parkeertarieven voor hulpverleners, klusbussen en leerkrachten. In principe is alles mogelijk maar de wethouder wil wel een paar overwegingen meegeven. Het tarief voor hulpverleners is al heel laag. Hoe lager het tarief, des te groter het verschil en des te groter ook de kans op misbruik. Het tarief verlagen voor klusbussen zou tot gevolg hebben dat de offertes omhooggaan. De wethouder denkt bij leerkrachten eerder aan het stimuleren van de fiets.
- 50

55 **De heer Van Schie** (VVD) weet dat het parkeren voor leerkrachten een drempel is om in Utrecht te komen werken en dat scholen een probleem hebben als er betaald parkeren ingevoerd wordt. Hij vraagt of de wethouder bereid is om in de gesprekken die zij met scholen voert, te peilen of er behoefte is aan een stimuleringsmaatregel.

De heer **Van der Graaf** (CU) begrijpt dat de mogelijkheden voor P&R Elinkwijk onderzocht zijn en dat de bushalte het knelpunt is. Hij vraagt of er nog pogingen ondernomen worden om dat knelpunt op te lossen en of er nog aanpassingen gedaan worden aan de parkeerplaats.

- 5 **Wethouder Van Hooijdonk** antwoordt dat sportpark Elinkwijk een informele P&R is en dat zij niet van plan is om deze verder te ontwikkelen omdat de openbaar vervoeraansluiting onvoldoende is. In reactie op de vraag van de heer Van Schie zegt zij dat zij gesprekken voert met heel veel werkgevers over mobiliteitsmanagement, maar meestal niet over het stimuleren van automobilititeit. Zij is juist met werkgevers in gesprek over alternatieven. Zij vindt verlagen van parkeertarieven niet in lijn met het
- 10 verkeersbeleid.

De heer Van Schie (VVD) benadrukt dat zijn vraag geen betrekking heeft op het verkeersbeleid, maar over het aantrekkelijk maken van het onderwijs. Hij weet wat hem te doen staat voor het slotdebat.

- 15 **Wethouder Van Hooijdonk** vraagt zich serieus af of dit een breekpunt is. Al die andere gesprekken die zij voert, gaan over bereikbaarheid en dus ook over hoe je onderwijzend personeel naar de school kunt krijgen.

- Verkeersveiligheid

- 20 De CU heeft om meer evaluatie gevraagd. Elk project wordt na ongeveer een half jaar geëvalueerd. Dat is ook toegelicht in de recente raadsinformatiebijeenkomst. Dat is een van de verbeterpunten die in de afgelopen periode zijn doorgevoerd.

- Indicatoren verkeersveiligheid

- 25 De VVD heeft gevraagd om meer indicatoren over verkeersveiligheid in de begroting. De wethouder heeft begrepen dat het met name gaat over de 'startdata', een zo compleet mogelijk overzicht van de ongevallen. Die data waren een tijdje gebrekkig maar ze zijn inmiddels beter geworden. In de huidige vorm durft de wethouder de data wel weer aan de raad te presenteren. Als de raad er prijs op stelt, kunnen ze opgenomen worden in de cyclusedocumenten, te beginnen bij de voorjaarsnota. Verkeersveiligheid wordt nu gecombineerd met de fietsdoelstellingen maar wat de wethouder betreft, kunnen die gegevens uit elkaar gehaald worden.

- 30 km-zones

De heer Van Waveren heeft gevraagd hoe het college aankijkt tegen de inrichtingsopgave van de 30 km-zones. De heer Te Ronde heeft in dat verband speciaal aandacht gevraagd voor Kanaleiland en Overvecht. De wethouder zal een brief met de stand van zaken sturen.

- Gereedschapskost

- 35 De wethouder verwacht dat de gereedschapskist binnen enkele maanden op de website zal staan.

De heer **Van Waveren** (CDA) vraagt om een iets scherpere termijn want het zou afgelopen zomer al gebeuren en nu spreekt de wethouder weer over enkele maanden.

- 40 **Wethouder Van Hooijdonk** verwacht dat het in dit kalenderjaar gerealiseerd kan worden.

- Schoon vervoer

In antwoord op de opmerking van de heer Weistra over lagere parkeertarieven voor emissieloze auto's zegt de wethouder dat de wet daarvoor eerst gewijzigd moet worden, maar daarna is zij zeker van plan om daar werk van te maken.

- Gemeentelijk wagenpark, leerlingenvervoer, doelgroepenvervoer

45 In reactie op de vraag van de Partij voor de Dieren zegt de wethouder dat duurzaamheid ook al onderdeel uitmaakt van de aanbestedingen. Het lijkt de wethouder niet verstandig om duurzaamheid als enig criterium te gebruiken maar het wordt wel meegenomen.

- Deelauto's

- 50 De wethouder zal moeten bekijken of het verstandig is om de parkeervergunning voor deelauto's zodanig aan te passen dat het mogelijk wordt om bijvoorbeeld een paar keer per kalenderjaar van kenteken te wisselen. Zij zal er dit kalenderjaar op terugkomen. In antwoord op de vraag van de heer Weistra zegt de wethouder dat het actieplan voor deelauto's nog dit jaar komt. Het college is in gesprek met verschillende partijen, ook in G4-verband, over elektrische gezinsauto's. Er moet echter kritisch bekeken worden welke concepten de voor Utrecht gewenste effecten heeft.
- 55

- Goederenvervoer

De VVD heeft gevraagd hoe de gemeente distributeurs met goede initiatieven extra kan stimuleren. Dat gebeurt al. De meest gebundelde concepten krijgen toegang tot de busbanen, goede initiatieven krijgen op termijn ook grotere venstertijden, er is ook een stimuleringsregeling en er loopt een pilot in samenwerking met Albert Heijn over actuele routeinformatie.

60

De heer Van Schie (VVD) voegt eraan toe dat de gemeente distributeurs ook kan stimuleren om bepaalde routes juist niet te nemen. Hij raadt de wethouder aan om dat aspect mee te nemen in de overwegingen.

5

Wethouder Van Hooijdonk antwoordt dat de vrachtwagens van Albert Heijn bijvoorbeeld over de Karmijn de Jongweg gaan, wat beter is dan door de wijken.

- Green Business Club

10

In antwoord op het verzoek van GroenLinks zegt de wethouder bereid te zijn routekeuzes in de gesprekken over mobiliteitsmanagement mee te nemen, als dat opportuun is.

De wethouder vervolgt haar beantwoording met het hoofdstuk openbaar vervoer.

- Extra middelen voor het openbaar vervoer

15

De wethouder vindt het geen slim signaal om geld te reserveren om te compenseren wat er in het lijnennetwerk verandert, ook al begrijpt zij de emotie. De provincie is uiteindelijk verantwoordelijk voor het openbaar vervoer. Bij de overdracht van de WGR-plusregio naar de provincie is een evaluatie aangekondigd. Die is naar haar weten nog niet uitgevoerd. Zij zou bij het Rijk naar die evaluatie kunnen vragen en tevens kunnen vragen of de gemeente er ook iets over mag zeggen.

20

De heer **Eggermont** (SP) vraagt of de wethouder wel de neergaande spiraal in het openbaar vervoer herkent en ook dat er in al die jaren bij bepaalde stations helemaal geen openbaar vervoer ontwikkeld is. Zijn doel is om aan de provincie te bewijzen dat een bepaalde lijn zinvol is.

25

Wethouder Van Hooijdonk herkent dat er bezuinigd is op het openbaar vervoer, niet alleen door de provincie maar ook door het Rijk. Tot op de dag van vandaag wordt het geld voor openbaar vervoer niet geïndexeerd. Dat vindt zij een gotspe. De focus ligt op de dikke lijnen en dat betekent dat de sociale functie van het openbaar vervoer onder druk komt te staan. In het Toekomstbeeld Openbaar Vervoer 2040 wordt gesproken over slimmer en efficiënter organiseren van vervoer voor bijzondere doelgroepen. Het doelgroepenvervoer wordt besproken met de provincie. De provincie herbezint zich op het openbaar vervoer. De wethouder zegt toe de raad te informeren over de trajecten die lopen, de stand van zaken en de inbreng van de gemeente.

30

De heer **Post** (PvdA) bedankt voor deze toezegging. Hij roept haar op om daarin mee te nemen de samenhang tussen het doelgroepenvervoer en het reguliere openbaar vervoer en de sociale functie.

35

Wethouder Van Hooijdonk geeft toe dat het inefficiënt voelt om uit verschillende financieringsbronnen te moeten putten.

- Deelfietsen

De NS heeft recent een grote investering gedaan op allerlei plekken maar als er nog tekorten zijn, dan kan de wethouder dat bij de NS aankaarten.

40

- U-net

Mevrouw Schilderman heeft gevraagd naar de stand van zaken in U-net. De middelen van het Rijk zijn zeer relevant. Er zit dus inderdaad wat goed nieuws in het regeerakkoord. De wethouder hoopt in december met de nieuwe bewindspersonen te kunnen spreken. Vooral zal er overleg worden over welke afspraken mogelijk zijn in de nieuwe context. De wethouder hoopt van harte dat overeenstemming bereikt zal worden over een aantal opgaven. Zij zal de raad op de hoogte houden van de ontwikkelingen. Het beleid van Utrecht zal voor haar altijd het uitgangspunt zijn maar het blijft een gesprek tussen drie partijen.

45

50

Mevrouw **Schilderman** (D66) vraagt of de raad achteraf een stand van zaken krijgt of dat er vooraf nog gesproken wordt over de inzet en een tijdlijn.

55

Wethouder Van Hooijdonk antwoordt dat zij voor de zomer op verzoek van de raad een tijdlijn gegeven heeft. Het regeerakkoord is nog heel nieuw en de wethouder kan niet voorspellen wanneer er veranderingen te melden zijn. Zij hoopt van harte dat het mogelijk is om voor het eerste bestuurlijk overleg met elkaar tot afspraken te komen.

Mevrouw **Schilderman** (D66) concludeert dat de raad nog voor het bestuurlijk overleg gaat praten over het U-net.

Wethouder Van Hooijdonk weet niet of dat in de planning past. Zij benadrukt dat de raad al heel veel weet. Het college heeft de opgaven gemeld en waar het programma over zal gaan. Dat kan de raad agenderen.

- 5 Mevrouw **Schilderman** (D66) interpreteert dit als een oproep om de brief te agenderen en aan de hand daarvan verder te praten. Zij vindt op de hoogte houden iets heel anders dan aan het stuur zitten.

- 10 De heer **Eggermont** (SP) sluit zich aan bij de laatste opmerking. Hij denkt dat het nuttig is dat de wethouder van de raad hoort of de door het college beoogde inzet gedragen wordt door de raad.

De heer **Van Schie** (VVD) pleit ervoor dat de wethouder in ieder geval geen stappen neemt zonder voorafgaand overleg met de raad.

- 15 **Wethouder Van Hooijdonk** geeft een schets van de huidige constellatie. Het is een tripartite onderhandeling, waarbij het meeste geld van het Rijk en de provincie komt. Het staat lang niet vast dat Utrecht veel geld in de wacht gaat slepen. De inzet van de wethouder zal altijd binnen het vastgestelde beleid van Utrecht blijven maar dat neemt niet weg dat het een coproductie zal blijven. Dat is iets om in gedachten te houden om er een succes van te kunnen maken.

- 20 De heer **Van Schie** (VVD) vindt dat de raad bepaalt wat een succes is. De raad heeft meerdere malen aangekondigd zich daarover te willen uitspreken. De raad zal de brief agenderen en zo snel mogelijk bespreken. Spreker wil van de wethouder horen hoe zij tot dat moment omgaat met de inzet.

- 25 De heer **Weistra** (GroenLinks) begrijpt dat de uitkomst niet te voorspellen is omdat dit het resultaat zal zijn van ingewikkelde onderhandelingen. Hij denkt dat enige terughoudendheid in wensen daarom past maar GroenLinks wil wel graag inzicht krijgen in de inzet van de wethouder. Hij pleit ervoor om het debat te voeren over de inzet van de wethouder.

- 30 **Wethouder Van Hooijdonk** begrijpt de oproep en ziet het gesprek tegemoet.

De heer **Van Schie** (VVD) komt terug op het tekort aan deelfietsen bij knooppunten. Hij vraagt hoe de wethouder denkt de vraag te beantwoorden of en waar er mogelijk sprake is van een tekort.

- 35 **Wethouder Van Hooijdonk** kan de signalen aan de orde stellen bij de NS en vragen om de gegevens, maar de gemeente beschikt zelf niet over die gegevens. Zij kan niet garanderen dat de NS bereid is om die gegevens te delen.

- 40 De heer **Van Schie** (VVD) heeft gehoord dat er op verschillende plekken een tekort aan deelfietsen is. Hij wil graag horen wat de wethouder gaat en hij wil graag op de hoogte gehouden worden van de resultaten.

Wethouder Van Hooijdonk zal navraag doen bij de NS. Zij vervolgt haar beantwoording.

- NRU
- 45 De commissie heeft gediscussieerd over die ene zin in het regeerakkoord. De wethouder heeft eerder al gezegd dat de bewindslieden pas vandaag zijn aangetreden en dat zij nog geen contact heeft gehad. Zij verwacht in gesprek te kunnen gaan, zodra er meer duidelijk is over het aanbod van de provincie. Zij is blij dat de NRU genoemd wordt in het regeerakkoord maar er wordt heel veel genoemd in het regeerakkoord en de wethouder verwacht niet dat de beschikbare middelen daarvoor toereikend zijn. Het zal dus een strijd worden om het binnen te halen.
- 50 – De marktconsultatie NRU
- De heer Van Waveren vraagt zich af of er nog wel ruimte is om de slimme dingen uit de markt mee te nemen in het IPvE. De marktconsultatie en de inspraak lopen op dit moment. Alle slimme dingen die daarbij verzameld worden, kunnen nog ingebracht worden in het definitieve IPvE.
- 55 Daarnaast probeert het college de aanbesteding zo in te richten dat het mogelijk is om daar het maximale uit te halen.
- Verkeers- en mobiliteitsmanagement
- In antwoord op de vraag van de heer Van Schie zegt de wethouder dat zij ook graag zou beschikken over data over doorgaand verkeer, maar dat monitoren vrij kostbaar is omdat er

kentekenonderzoek voor gedaan moet worden. Daarom zal goed afgewogen moeten worden waar en hoe dit dat onderzoek gedaan kan worden.

- Groene golf Cartesiusweg

5 De Cartesiusweg is onderdeel geworden van de westelijke stadsboulevard, waarin ook een verkeersmanagementcomponent zit. Er wordt dus niet alleen nagedacht over een groene golf.

De heer **Van Waveren** (CDA) brengt in herinnering dat er speciaal geld gereserveerd was om die groene golf als eerste stap te doen. Hij vraagt of die middelen niet ingezet worden.

10 **Wethouder Van Hooijdonk** antwoordt dat die middelen inderdaad niet ingezet worden omdat de stadsboulevard die specifieke maatregel heeft ingehaald. Zij besluit haar beantwoording met de vragen die over financiële middelen gaan.

- Financiën

15 De CU heeft gezegd dat er geld zou overblijven op bereikbaarheid. De wethouder denkt dat de heer De Graaf daarmee doelt op een overschot op de parkeerexploitatie. Het overschot gaat naar de exploitatiereserve tot het afgesproken maximum is bereikt. De rest gaat naar de algemene middelen. De wethouder weet niet zeker of zij de vraag goed begrepen heeft.

20 De heer **Van der Graaf** (CU) bedoelde het overschot in het programma Bereikbaarheid.

De voorzitter vraagt of er nog antwoorden gemist worden.

De heer **Van Schie** (VVD) heeft nog geen antwoord gekregen op zijn vraag over de taxikeur.

25 **Wethouder Van Hooijdonk** antwoordt dat het college binnen enkele maanden maar in ieder geval op tijd voor de voorjaarsnota met een nieuwe verordening komt inclusief een nieuw financieel plaatje. Het college is met de sector in overleg. De wethouder zal de raad informeren over de resultaten.

De voorzitter heeft de volgende toezeggingen genoteerd:

- 30 – De wethouder zegt toe de raad voor het einde van 2017 te informeren over het RIVM-rapport samen met een aantal maatregelen in het kader van de milieuzone.
- De wethouder zegt toe de raad rond de jaarwisseling te informeren over de circulaire economie in gezamenlijkheid met duurzaam inkopen.

35 Zij vraagt of de wethouder haar toezegging met betrekking tot de vergelijkbaarheid van de cijfers in de Klimaatmonitor en de gemeentelijke cijfers nog even wil aanscherpen.

Wethouder Van Hooijdonk antwoordt dat zij die toezegging reeds eerder heeft gedaan maar dat zij er nu aan toegevoegd heeft dat zij de informatie zal sturen voor de raadsbehandeling.

40 **De voorzitter** concludeert dat die toezegging dus niet op dit lijstje thuishoort. Zij vervolgt met de volgende toezeggingen:

- De wethouder zegt toe de raad voor het einde van 2017 te informeren hoe het college de 600.000 euro voor de impuls voor fietsparkeren wil inzetten.
- 45 – De wethouder zegt toe de raad in het tweede kwartaal van 2018 een inventarisatie te zullen toesturen van de wegsleefhotspots.
- De wethouder zegt toe voor het einde van 2017 de raad schriftelijk te informeren over de voortgang van de aanpak van de 30 km-zones.
- De wethouder zegt toe voor het einde van 2017 de raad schriftelijk te informeren over de verruiming van parkeervergunningen voor deelauto's.
- 50 – De wethouder zegt toe de raad in de eerste helft van 2018 te informeren over de sociale functie van het openbaar vervoer in samenhang met het doelgroepenvervoer en de regiotaxi.

55 Mevrouw **Freytag** (Student & Starter) had nog de toezegging gekregen dat de wethouder zou bezien of het mogelijk is om bij het wegslepen van fietsen het registratienummer te vermelden om het zoeken te vergemakkelijken. Bij de toezegging over de wegsleefhotspots mist zij het preventieve deel.

Wethouder Van Hooijdonk heeft gezegd dat zij daarop terugkomt in het tweede kwartaal van 2018.

Mevrouw **Freitag** (Student & Starter) had gevraagd om een inventarisatie van de plekken waar de meeste fietsen weggesleept worden en welke preventiemaatregelen daarvoor genomen zouden kunnen worden.

- 5 **Wethouder Van Hooijdonk** zal alle gevraagde informatie in een keer aanleveren.

De voorzitter sluit het laatste dagdeel van de bespreking van de Programmabegroting 2018. De raad neemt een besluit daarover in de raadsvergadering van 9 november 2017. Zij bedankt alle aanwezigen voor hun komst en de commissieleden en de ambtenaren voor hun inbreng en sluit de vergadering om 23.40 uur.

10